

Ziemeru pamatskolas Karjeras izglītības programma 1. -9. klasei

**Programmu izstrādāja: Dace Alksne
pedagogs karjeras konsultants**

**Programmu izvērtēja: Ilze Andronova
Ziemeru pamatskolas direktore**

Ziemeri 2019

IEVADS

Karjeras veidošanas process sakas jau bērnībā. Bēnam augot, sāk attīstīties arī bērna intereses. Sākumā cilvēks iepazīst pasauli, tās likumsakarības, veido savu attieksmi pret to. Balstoties uz savu attieksmi, viņš nodarbojas ar pašizziņu un meklē sev atbilstošākās lomas sabiedrībā, izvēlas savas dzīves mērķus un to sasniegšanas ceļus.

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei visa mūža garumā.

Karjeras izglītība skolā palīdz skolēniem sagatavoties efektīvai pārejai uz pieaugušo darba dzīvi un ir vērsta uz personības izaugsmi, uz tādas personības, kas spējīga pati sevi pilnveidot, attīstīt, vadīt, kas spēj izmantot visus sev pieejamos resursus un informāciju savas dzīves un karjeras attīstībā. Savukārt mūsdienu skolas mērķis ir izveidot zināšanu sabiedrību, tāpēc karjeras izglītības mērķis un skolas mērķis ir savstarpēji saistīti un karjeras izglītības īstenošana skolās kļūst aizvien aktuālāka.

Integrējot karjeras izglītību klases audzināšanas stundās, mācību priekšmetos, interešu izglītības stundās, ES projektu aktivitātēs un dažādos ārpusstundu pasākumos.

Ziemeļu pamatskolas izstrādātā karjeras izglītības programma attīsta sevis izpratni, informācijas meklēšanas prasmes, pašvadītu profesionālo pašnoteikšano un sekmē skolēna karjeras izglītības attīstību.

Ziemeļu pamatskolā mācās dažāda vecumposma skolēni, tāpēc ir svarīgi izvēlēties un integrēt atbilstošus karjeras izglītības pasākumus katrai vecumposma grupai, atrast un pielietot piemērotākās un daudzveidīgākās karjeras attīstības atbalsta metodes.

1.KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Karjeras vadības prasmes 21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē. Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jāklūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jauniešs, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Skolēnu karjeras vajadzības dažādos vecumposmos atšķiras. (1.1.tabula)

Skolēnu karjeras vajadzības dažādos vecumposmos:

(Karjeras izglītība skolā, 2010)

1.-3.klase

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Nepieciešama uzmanība un uzslavas. Piemīt neierobežota enerģija. Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes. Nepieciešama pašapziņas veidošana.	• Atšķir darbu no spēles. • Identificē dažādus darba veidus. Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos. • Zina, kā pieņemt lēmumus. • Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu. • Identificē personīgās sajūtas

4.-6. klase

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Daudz patstāvīgāki. Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga. Var uzņemties vairāk atbildības. Pārsteidzošs interešu vērēns. Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami.	• Identificē personīgās intereses, spējas, savas stiprās un vājās puses. • Raksturo savus pienākumus mājās un skolā un saista tos ar kopienā sastopamajiem darbiem. • Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem. • Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu.

7.-9. klase

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Piedzīvo fiziskas izmaiņas. Nepieciešamība pēc uzslavām un ir jūtīgi. Mēģina izveidot unikālu identitāti neatkarīgi no vecāku ietekmes. Vēlas vairāk neatkarības. Zinātkāri, tomēr nav gatavi plānot. Pauž jūtas daudz atklātāk.	• Demonstrē labas spējas darbā ar citiem. • Novērtē līdzības un atšķirības starp cilvēkiem. • Identificē stratēģijas personīgo finanšu vadībā. • Apraksta spējas, kuras ir nepieciešamas dažādu darbu veikšanā. • Demonstrē prasmes, kādas nepieciešamas darba iegūšanai un noturēšanai.

2.KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS MĒRĶIS, UZDEVUMI UN SATURS

Karjeras izglītības mērķis: Organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem (noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem, kā arī noteikumi par vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu

Karjeras izglītības programma Ziemeļu pamatskola

standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem) un prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

- nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;
- radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību un nodarbošanos;
- izkopt izglītojamā prasmi patstāvīgi mācīties un pilnveidoties, motivēt mūžizglītībai un apzinātai karjeras izvēlei.

Karjeras izglītības uzdevumi:

1. Palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus;
2. Nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas;
3. Veidot katrā izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;
4. Veicināt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes;
5. Palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;
6. Veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību;
7. Veidot izpratni par profesiju daudzveidību;
8. Rosināt izglītojamos atbilstoši vecumposmam gūt darbības pieredzi.

Karjeras izglītības saturs Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir - īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (*pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība*) un formā (*mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi*), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

Katra karjeras izglītības joma — *pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība* - ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu. 2.1.tabulā apskatītas karjeras izglītības pamatjomu saturiskās tēmas.

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

2.1 tabula

Karjeras izglītības pamatjoma	Saturiskās tēmas
Pašizpēte	• mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības; • manas intereses, hobijs, spējas, brīvais laiks; • mana ģimene, tās loma, tradīcijas; • sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana; • attieksmes un vērtības; • prasme sadarboties, risināt konfliktus; • mana veselība un nākotnes nodomi; • mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu.
Karjeras iespēju izpēte	• darba nozīme cilvēka dzīvē; • populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi; • manu vecāku darba dzīve; • informācijas avoti un izglītības sistēmas pētīšana; • profesionālā kvalifikācija un tās ieguve; • darba tirgus un nodarbinātība; • sociālā vide un nodarbinātība; • izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes; • darba likumdošana, darba aizsardzības prasības darbavietā; • pašnodarbinātība.
Karjeras plānošana un lēmumu pieņemšana	• lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai; • lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.); • dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti; • kad viss nenorit tā, kā plānots; • mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana); • komandas darba pieredze; • praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās; • sevis prezentēšana.

3. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA ZIEMERU PAMATSKOLĀ

Ziemeļu pamatskolas karjeras izglītības programmas izstrāde ir balstīta uz Vispārizglītojošo skolu karjeras izglītības programmu 1.-9. klasei, kas ir izveidota, pamatojoties uz ESF projekta KIPNIS ietvaros izstrādātās karjeras izglītības programmas bāzes (Karjeras izglītība skolā 2009).

3.1. Ziemeļu pamatskolas karjeras izglītības programmas mērķi, uzdevumi un saturs

Programma adresēta 1. – 9. klašu audzinātājiem, mācību priekšmetu un interešu izglītības programmu skolotājiem ar nolūku panākt sistemātisku un pēctecīgu, mērķtiecīgi organizētu karjeras izvēles vadīšanas darbību.

Programmā noteikti karjeras izvēles vadīšanas mērķi un uzdevumi, programmas realizācija, audzināšanas stundu tēmas, to pamatojums un tēmu sīkāks izklāsts, skolēnu karjeras izaugsmes posmi un kompetences, paredzamais rezultāts, stundās izmantojamās metodes un paņēmieni, kā arī ieteicamā literatūra.

Programmas mērķis: skolēnu karjeras izvēles mērķtiecīga un pēctecīga vadīšana, sniedzot skolēniem zināšanas par karjeras izglītību, izkopjot prasmes mērķtiecīgi darboties visos karjeras izaugsmes posmos, veidojot attieksmi pret sevi, ģimeni, sabiedrību un valsti profesionālās pašnoteikšanās ceļā.

Programmas uzdevumi:

1. Noteikt karjeras izvēles vadīšanas darbības pamatojumu, mērķi un uzdevumus audzināšanas darbā katrā klašu grupā, ņemot vērā skolēnu vecumposmu.
2. Noteikt karjeras izvēles vadīšanas rezultātā skolēniem veidojamās kompetences.
3. Ieteikt tematiku karjeras izvēles vadīšanā klases audzinātāja stundām un citām audzināšanas darbības formām.
4. Ieteikt metodes un paņēmienus karjeras izvēles vadīšanā klases audzinātāja stundām un citām audzināšanas darbības formām.
5. Ieteikt karjeras izvēles vadīšanas stundu sagatavošanai piemērotāko literatūru un metodiskos materiālus.
6. Ieteikt tematiku karjeras izvēles vadīšanā mācību priekšmetu skolotājiem mācību stundās un dažādos ārpusstundu pasākumos.
7. Veidot karjeras izglītības pasākumu plānu darbam ar sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas skolēnu grupām, tai skaitā grupu un individuālām konsultācijām.

3.2. Karjeras attīstības atbalsta īstenošana izglītojamā karjeras vadības prasmju attīstīšanā Ziemeļu pamatskolā

Karjeras izglītība – sistēmiska, izglītības iestāžu, vecāku un sabiedrības sadarbība, lai palīdzētu bērniem, pusaudžiem, jauniešiem un pieaugušajiem apgūt pieredzi, attīstīt un pašvērtēt savu karjeru (Korna, 2011).

Karjeras izglītība skolā ir viens no mācību un audzināšanas darba satura aspektiem, to apguvi vajag mērķtiecīgi vadīt, plānot, organizēt un pārraudzīt. Labus rezultātus var panākt, strādājot komandā ar skolas vadību, klases audzinātājiem, priekšmetu pedagogiem, interešu pulciņu vadītājiem, skolēnu vecākiem, kā arī veidojot sadarbību ar dažādām valsts un nevalstiskām iestādēm, organizācijām un institūcijām (pašvaldība, NVA karjeras pakalpojumi, dažādas izglītības iestādes, skolas absolventi, pilsētas uzņēmēji, profesiju pārstāvji, u.c.).

Alūksnes novada vidusskolā tiek īstenoti dažādi karjeras izglītības pasākumi un šos pasākumus var iedalīt:

- **Skolas karjeras izglītības pasākumi** (piem., integrēti mācību stundās, klašu audzināšanas stundās, ārpusstundu pasākumos, darbošanās skolas interešu izglītības programmās). Skolēniem tiek piedāvāts iesaistīties “Esi Līderis”- pamatskolā, interešu izglītības programmā "Starts" (7.-9. klases izglītojamiem). Jaunsardzes centra rīkotajās nodarbībās un aktivitātēs). Latvijas Mazpulku kustībā.

- **Ārpusskolas karjeras izglītības pasākumi** (piem., Alūksnes mākslas skolas, Alūksnes mūzikas skolas, Alūksnes bērnu un jauniešu sporta skolas interešu izglītības programmu apmeklējums. ABJC (Alūksnes bērnu un jauniešu centrs) līdzdarbošanās interešu izglītības pulciņos. Mācību iestāžu un uzņēmēju “Atvērto durvju” dienas, Ēnu diena 20... un Nacionālo jauno profesionāļu meistarības konkursu “Skills Latvia 20..” u.c.) apmeklējums. Skolēniem tiek piedāvāta iespēja apmeklēt vietējos uzņēmējus, darboties radošajās darbnīcās pie amatniekiem).

3.1.tabulā ir aprakstīta sadarbība starp karjeras attīstības atbalsta īstenošanai un skolēniem

Sadarbība ar karjeras attīstības atbalsta īstenotājiem skolēnu karjeras vadības prasmju attīstīšanai Ziemeļu pamatskolā 1.-9. klasēm

N.p.k.	Darbība	Paredzamais rezultāts	Mērķauditorija
1.	Klases stundas	skat. tematiskajā plānojumā klašu audzinātāja stundām.	skolēni
2.	<i>Darbs ar vecākiem:</i> klases vecāku sanāksmes, izglītojošie semināri/lekcijas vecākiem, vecāku stāstījums par savām profesijām	Vecāki uzzina par bērna spējām, prot tās izvērtēt, lai palīdzētu izvēlēties profesiju, uzzina par iespējām apgūt izvēlēto profesiju. Skolēni iepazīstas ar profesijām, kurās strādā viņu un skolas biedru vecāki.	skolēnu vecāki
3.	<i>Sadarbība ar skolas un novada:</i> <u>Direktoru</u> – skolas attīstības, mācību un audzināšanas darba un resursu plānošana, izpildes pārraudzība un kontrolē. <u>Sociālo darbinieku</u> - pārrunas ar skolēniem un skolēnu vecākiem, atbalsta pasākumu koordinēšana, sadarbība ar atbalsta speciālistiem/dienestiem ārpus skolas. <u>Mediķi</u> – pārrunas ar skolēniem, lekcijas skolēniem un vecākiem. <u>Pedagoģu karjeras konsultantu</u> – koordinē un pārrauga karjeras izglītības darbu skolā, skolēnu izpēti, saruna-tikšanās ar skolēnu, lekcijas vecākiem, individuālās un grupu konsultācijas/nodarbības skolēniem. sadarbība ar klašu audzinātājiem un priekšmetu skolotājiem, KAA pasākumu plānošana un organizēšana. <u>Bibliotekāru</u> – informē skolēnus, pedagogus un vecākus par jaunāko literatūru karjeras izglītībā, palīdz meklēt informāciju internetā par karjeras izglītības jautājumiem. <u>Klašu audzinātājiem</u> – īsteno klases audzinātāja programmu saskaņā ar saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, audzināšanas darba un karjeras izglītības plānu.	Skolēni un viņu vecāki uzzina, kā skolas atbalsta personāls var palīdzēt skolēnam karjeras izvēles jautājumos – sevis izzināšanā, atbilstība profesijai, lēmuma pieņemšanā, profesiju iepazīšanā. Skolas atbalsta personāla uzdevums ir palīdzēt skolēniem attīstīt karjeras vadības prasmes, lai karjeras izvēle atbilstu viņu personīgajām īpašībām, tādām kā dotumi, intereses un spējas kā arī saprast, ka vides faktori var ierobežot izglītības un profesionālās iespējas.	skolēni, skolēnu vecāki

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	<u>Interesešu izglītības pedagogi</u> – informē un konsultē skolēnus un vecākus par karjeras izvēles iespējām interesešu izglītības programmas ietvaros. <u>Psihologu</u> – skolēnu izpēte, pārrunas ar skolēniem un skolēna vecākiem, lekcijas vecākiem. skolas galvenajiem. <u>Speciālais pedagogs</u> - lekcijas vecākiem, atbalsta nodarbības skolēniem, skolotājiem		
4.	Sadarbība ar darba devējiem: tikšanās ar darba devējiem, ekskursijas uz iestādēm un uzņēmumiem.	Skolēni iepazīstas ar darba devēju prasībām darba ņēmējiem, darbavietu vidi, nepieciešamām profesijām uzņēmumos un iestādēs.	skolēni
5.	Sadarbība ar citām izglītības iestādēm: tikšanās ar citu izglītības iestāžu pārstāvjiem, citu izglītības iestāžu apmeklējums	Skolēni iepazīstas ar izglītības iespējām un mācību procesa organizāciju citās izglītības iestādēs.	skolēni
6.	Tikšanās ar skolas absolventiem.	Skolēni uzzina par izglītības iespējām un mācību procesu citās izglītības iestādēs	skolēni
7.	Tikšanās ar profesiju pārstāvjiem.	Skolēni iepazīstas ar dažādu profesiju pārstāvju darba specifiku, pienākumiem, prasmēm	skolēni
8.	Tikšanās ar pašvaldības pārstāvjiem	Skolēni iepazīstas ar pašvaldībā aktuāliem nodarbinātības jautājumiem, pieprasītākajām profesijām un iespējamām darba vietām.	skolēni
9.	Nacionālais jauno profesionāļu meistarības konkurss “Skills Latvia”	Skolēni iepazīstas ar daudzveidīgām profesijām, izmēģina savas prasmes noteiktā darba veikšanā, izpēta karjeras iespējas, vēro profesionālo skolu konkursantu sniegumus	skolēni
10.	Ēnu diena	Skolēni iepazīstas ar kādas profesijas, specialitātes pārstāvju darba dienas režīmu, pienākumiem, atbildību, specifiskiem jautājumiem.	skolēni
11.	Karjeras nedēļa, skolā un Alūksnē (pēc izstrādātā plāna)	Palīdzība skolēniem izzināt savas karjeras iespējas un izvēlēties, atbilstoši savām interesēm un iespējām, nākamo profesiju, kā arī veicināt uzņēmējdarbību.	skolēni
12.	Skolotāju diena	Skolēni iepazīstas ar skolotāja profesiju – pienākumi, darba	skolēni

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		organizācija, atbildība, ikdienas darbs ar klasi.	
13.	Sporta dienas/militārās jomas aktivitātes	Skolēni iepazīstas ar sportisku aktivitāšu plānošanu un organizēšanu– pienākumi, darba organizācija, atbildība, ikdienas darbs ar klasi – vecumposma īpatnības	skolēni
14.	Portfolio veidošana	Skolēni sistematizē personīgo informāciju, laika gaitā tai pievienojot arvien jaunus materiālus, iegūstot izaugsmes dinamiku un kopskatu personības veidošanās procesā.	skolēni
15.	Tikšanās ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem	Skolēni iepazīstas ar vietējās kopienas nevalstiskā sektora aktuāliem jautājumiem, to risināšanas ceļiem, atbalsta iespējām.	skolēni
16.	Brīvprātīgais darbs	Skolēni iepazīstas ar dažādu profesiju pārstāvju darba specifiku, pienākumiem, prasmēm – pasākumu/aktivitāšu nodrošināšanā, gūst darba pieredzi	skolēni

Karjeras izglītības programmas ārpusstundu un ārpusskolas nodarbībās Ziemeļu pamatskolā tiek īstenoti mācību gada garumā.

3.2.tabulā apskatīta Ziemeļu pamatskolas karjeras izglītības īstenošana klases stundās, pamatojoties uz Valsts izglītības satura centra metodisko līdzekli Klases stundu programmas paraugs un Ieteikumiem Klases stundu programmas īstenošanai (2016).

Klases stundu tematiskais plānojums

1.-3. klase

Nr.	Stundu temati	Stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs.	1. Manu vecāku darbs. 2. Manu ģimenes locekļu darbs. 3. Profesijas darbavietās pie manas skolas / manā pagastā / pilsētā. 4. Profesiju pārstāvji manā ikdienā.	• Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. • Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.
2.	Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki. Mana sapņu profesija	1. Mani ikdienas darbiņi. Pienākumi ģimenē. 2. Mani vaļasprieki mājās. 3. Manas intereses pulciņos. 4. Es vēlos strādāt par ...	• Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.
3.	Dienas režīms	1. Kāpēc vajadzīga dienasgrāmata? 2. Mani dienas darbi skolā un mājās. 3. Mani vaļasprieki un atpūta. 4. Mans dienas režīms.	• Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
4.	Mācības-skolēna darbs	1. Kāpēc jāmacās? 2. Kā labāk mācīties? 3. Mācības –pienākums un atbildība. 4. Mācību rezultāti un sasniegumi.	• Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā. • Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.
5.	Karjeras vīzija	1. Pēc 20 gadiem es būšu... 2. Profesijas pēc 50 gadiem. 3. Kas man jāprot manā sapņu profesijā? 4. Kādas prasmes es apgūstu skolā?	• Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

4.-6. klase

Nr.	Stundu temati	Stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Es un mani dotumi	1. Vislabāk es protu ... 2. Kā man iemācīties to, ko vēl tik labi neprotu? 3. Manas intereses. 4. Manu spēju un talantu prezentācija.	• Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
2.	Mani darba ieradumi.	1. Mana diena ģimenes plānā. 2. Mana dienas režīma proporcijas (mācības, vaļasprieki, atpūta).	• Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas.

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Sadarbības prasmes	3. Vai es protu palīdzēt? 4. Sadarbojoties var ietaupīt laiku. Kā?	• Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem
3.	Brīvais laiks un tā izmantošana	1. Mūsu klases hobiji (vaļasprieki). 2. Pulciņi skolā. 3. Interesu izglītība pilsētā / pagastā. 4. Brīvais laiks un lietderīga tā pavadīšanas iespējas.	• Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko.
4.	Mācīšanās prasmes un sasniegumi	1. Mana sasniegumu mape. 2. Mana izaugsme. 3. Vai es mācos tik, cik spēju? 4. Zināšanu un prasmju nozīme nākotnē.	• Mācās dokumentēt savus sasniegumus. • Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.
5.	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	1. Fizisks un garīgs darbs. 2. Profesiju veidi. 3. Profesiju prestižs un nepieciešamība. 4. Profesiju pieprasījums manā pilsētā/novadā/ pagastā.	• Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks –garīgs darbs, darbs telpās –darbs ārā u.tml. • Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju. • Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī.
6.	Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē	1. Valodas kultūra ikdienā. 2. Publiskās runas prasmes un nepieciešamība. 3. Elektroniskās saziņas kultūra. 4. Telefonsaziņas kultūra.	• Izkopj savu valodas kultūru. • Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.

7.-9. klase

Nr	Stundas temati	Stundu tēmas	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums.	1. Es iepazīstu sevi (spējas, intereses, īpašības, vērtības). 2. Mani plāni šim gadam. 3. Ko es esmu labu izdarījis šogad? 4. Mani nozīmīgākie sasniegumi.	• Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. • Novērtē savu gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. • Novērtē savu sasniegumu rezultātus.

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

2.	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	1. Izglītības, profesijas un nodarbinātības saistība darba tirgū. 2. Izglītība kā vērtība savas nākotnes veidošanā. 3. Izglītības sistēma un iespējas pēc 9.klases beigšanas. 4. Informācijas avoti par izglītības iespējām Latvijā.	• Saprot, kā skolā, ārpuskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. • Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.
3.	Izglītības vērtība	1. Izglītības, profesijas un nodarbinātības saistība darba tirgū. 2. Izglītība kā vērtība savas nākotnes veidošanā. 3. Izglītības sistēma un iespējas pēc 9.klases beigšanas. 4. Informācijas avoti par izglītības iespējām Latvijā.	• Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. • Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.
4.	Profesiju daudzveidīgā pasaule	1. Karjera un tās plānošanas pamatnosacījumi. 2. Informācija par manu nākotnes profesiju (alternatīvas). 3. Ēnu diena kā iespēja. 4. Manā pilsētā/ novadā/ pagastā pieprasītākās profesijas.	• Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus. • Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. • Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. • Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu.
5.	Individuālā karjeras plāna izveide	1. Mērķis un starpmērķi. 2. Izvēle un alternatīvas. 3. Lēmumu pieņemšanas ceļi. 4. Manas sasniegumu mapes prezentācija.	• Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. • Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. • Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

Klases stundu programmas paraugs (karjeras izglītības jomā)

1.-3. klase

Tematikās grupas	Stundu temati	Rezultāts
SEVIS IZZINĀŠANA UN PILNVEIDOŠANA	Mērķtiecība Zinātkāre	Saprot, ka ir interesanti kaut ko jaunu uzzināt un mācīšanās sagādā prieku. Apzinās savas spējas un prasmes, kas ļauj sasniegt nodomāto
	Savstarpējās attiecības	Mācās analizēt un saprast savstarpējās attiecības, uzklaust un sadarboties ar klasesbiedriem un skolotājiem Mācās būt pieklājīgs un ievēro pozitīvas uzvedības noteikumus klasē, skolā un ārpus tās
	Konfliktu risināšana	Mācās uzklaustīt atšķirīgu viedokli konfliktā un vērtēt savu attieksmi pret to un radušās emocijas
	Ētiskās vērtības	Mācās izprast un ikdienā ievērot taisnīgumu, godīgumu un veidot darba tikumu
PIEDRĪBA VALSTIJ	Ģimene un dzimta	Apzinās atbildību un pienākumus ģimenē
PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	Atbilstoši savam vecumam iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā, klases iekšējās kārtības noteikumu izstrādē
		Izsaka savu viedokli, uzklausa un respektē klasesbiedru viedokli
KARJERAS IZVĒLE	Profesiju daudzveidība. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē
	Mani pienākumi ģimenē. Mani vaļasprieki. Mana sapņu profesija	Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību
	Dienas režīms	Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai
	Mācības - skolēna darbs	Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā
		Prot izmantot stundās apgūto ikdienā
	Karjeras vīzija	Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

4.-6. klase

Tematikās grupas	Stundu temati	Rezultāts
SEVIS IZZINĀŠANA UN PILNVEIDOŠANA	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	Mācās apzināties savu individualitāti, analizē savas rakstura īpašības, saskatot pozitīvo un negatīvo sevī Novērtē, kā risināt savas problēmas, un mācās ar tām tikt galā.
	Mērķtiecība Zinātkāre	Apzinās mērķtiecīgas darbības soļus un secību, lai paveiktu to, ko uzņēmis. Izprot, kur nepieciešama pieaugušo palīdzība un atbalsts. Veido pārliecību, ka uzzināt ko jaunu ir interesanti un mācīšanās var sagādāt prieku
	Savstarpējās attiecības	Apzinās savas prasmes izbeigt strīdu un panākt vienošanos, neaizskarot un neaizvainojot citus Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, sapratni un draudzīgumu
	Konfliktu risināšana	Mācās mierīgi un toleranti paust savu viedokli konfliktā un meklēt kopīgu risinājumu
	Ētiskās vērtības	Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus Izprot un ikdienā ievēro taisnīgumu, godīgumu un darba tikuma nepieciešamību
PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	Sāk iepazīt veidus, kā var piedalīties skolas dzīves organizēšanā. Iepazīst skolēnu pašpārvaldes darbību un iespējas Ir gatavs uzņemties atbildību Prot rast kompromisa risinājumu Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret atšķirīgu viedokli Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. Ir gatavs uzņemties iniciatīvu un sadarboties
	Ilgspējīga attīstība	Piedalās talkās, akcijās u.c. pasākumos vides aizsargāšanā
	Es un mani dotumi	Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas
	Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes	Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas Prot sadarboties ar dažāda vecuma cilvēkiem
	Brīvais laiks un tā izmantošana	Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko
KARJERAS IZVĒLE	Mācīšanās prasmes un sasniegumi	Mācās dokumentēt savus sasniegumus Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus
	Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju Pētīt profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā/novadā/valstī
	Lietiskā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē	Izkopj savu valodas kultūru Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties
VESELĪBA UN VIDE	Personīgā higiēna. Rūpes par ārējo izskatu	Prot izvēlēties piemērotus apavus, apģērbu un kosmētikas līdzekļus Veido paradumu rūpēties par savu ārējo izskatu

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

7.-9. klase

Tematikās grupas	Stundu temati	Rezultāts
SEVIS IZZINĀŠANA UN PILNVEIDOŠANA	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo sevi. Novērtē savus panākumus un neveiksmes
	Mērķtiecība Zinātkāre	Apzināti savu darbību virza mērķu sasniegšanai
	Konfliktu risināšana	Prot analizēt konflikta situācijas un toleranti izvērtēt pretējās puses viedokli
	Ētiskās vērtības	Mācās izvīrīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai
PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	Prot strādāt komandā, formulējot kopīgu viedokli
		Apzinās dažādu skolēnu interešu grupu veidošanos un ietekmi uz klasesbiedru savstarpējām attiecībām un klases saliedētību
		Prot argumentēti aizstāvēt savu viedokli, ar cieņu izturoties pret citu viedokļiem
		Uzņemas atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs
	Brīvprātīgais darbs	Zina brīvprātīgā darba būtību Apzinās brīvprātīgā darba nozīmi personības veidošanā, savas karjeras un sabiedrības izaugsmei
	Ilgspējīga attīstība	Izprot masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, spēj izmantot dažādus informācijas avotus
KARJERAS IZVĒLE	Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums	Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības
		Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā
		Novērtē savu sasniegumu rezultātus
	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	Saprot, kā skolā, ārpuskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības
		Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā
		Izglītības vērtība
	Profesiju daudzveidīgā pasaule	Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām
		Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību
		Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību
		Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas
		Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus
	Individuālā karjeras plāna izveide	Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas
		Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos
		Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu
		Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu
		Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus
VESELĪBA UN VIDE	Narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu, alkohola, smēķēšanas ietekme uz veselību	Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio)
		Spēj pretoties negatīvam psiholoģiskam spiedienam. Spēj izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā

Karjeras izglītības programma Ziemeļu pamatskola

Svarīgi, lai karjeras vadības prasmes būtu iekļautas ne tikai klases stundās, bet arī mācību priekšmetu stundās, jo, pētot katra mācību priekšmeta standartu, var secināt, ka no katras mācību stundas var saņemt zināšanas, kas noderīgas skolēnu nākotnei un karjeras attīstībai.

Arī skolēniem jāapzinās, ka skolā mācību priekšmetos gūtās zināšanas ir noderīgas nākotnei un apgūstamās tēmas lielākā vai mazākā mērā saistās ar karjeras iespējām.

Karjeras vadības prasmju apgūšana mācību procesā veicina:

- iesaisti mācībās;
- sekmju uzlabošanos un tālākvirzību izglītībā;
- nodarbinātību;
- profesionālās karjeras attīstību;
- turpmāku izglītošanos. (Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2017)

Katrā mācību priekšmetā ir tēmas, kurās tiek integrēta karjeras izglītība, tāpēc 3.3.tabulā ir apkopota Ziemeļu pamatskolas mācību priekšmetu metodiskās komisijas apzinātās un realizētās tēmas karjeras izglītības integrēšanai mācību priekšmetos.

Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartos

1.-3. klase

Mācību priekšmets	Komponents	Pamatprasmes , beidzot 3.klasi
LATVIEŠU VALODA	Komunikatīvā kompetence	Izglītojama:
		6.2. veido adresātam un saziņas tematam atbilstošus izteikumus un izsaka savu viedokli
		6.3. ievēro apgūtās runas etiķetes normas
		6.8. stāsta par sevi, piedzīvoto un pārdzīvoto, par redzēto, dzirdēto un lasīto
		6.12. atrod tekstā konkrētu informāciju un izmanto to savā darbībā
		6.13. raksta tekstu par sevi, par redzēto , dzirdēto, lasīto, piedzīvoto vai pārdzīvoto
		6.16. glīti un pareizi raksta vārdus (burtu formas, burtu savienojumus) un teikumus
	Valodas kompetence	7.3. veido mērķtiecīgu un pabeigtu tekstu
		7.9. veido, intonatīvi pareizi izrunā un raksta stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus
		7.14. izmanto savas runas bagātināšanai sinonīmus un antonīmus
ANGLŪ VALODA	Valodas un komunikatīvā kompetence	8.3. vienkāršā veidā sazinās par sev labi zināmām tēmām
		8.4. izmanto atsevišķus vārdus, pamatfrāzes un vienkāršus teikumus, lai atbildētu un uzdotu jautājumus par tuvāko apkārtni un cilvēkiem
		8.5. vienkāršos teikumos stāsta par savu dzīvesvietu un cilvēkiem, kurus pazīst
	Sociokultūras kompetence	9.2. izrāda pozitīvu attieksmi un interesi par valodām
MATEMĀTIKA	Matemātiskā instrumentārija izveidē	6.2.4. galvā aptuveni novērtēt sagaidāmo skaitlisko aprēķinu rezultātu
		6.2.5. risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem
		6.4. izmantojot decimāldaļas, nolasīt cenu, kas pierakstīta decimāldaļas formā
		6.6. nosaukt reālās dzīves situācijas, kurās ir svarīgs skaitļu sakārtojums virknē
	Matemātikas lietojumā dabas un sabiedrības procesu analīzē	7.1. atšķirt salīdzināmus un nesalīdzināmus lielumus
		7.2. lielumus raksturot ar skaitļiem; pareizi lietot laika, masas, temperatūras, garuma, naudas mērvienības
		7.4. pāriet no lielākām uz mazākām mērvienībām, risinot praktiskus uzdevumus
		7.6. nodarbībās brīvā dabā uzskaitīt dažādus objektus vidē un pazīt to formas
		7.7. iegūt informāciju no tabulām, stabiņveida diagrammām, tekstiem
		7.8. salīdzināt, šķirot, sakārtot objektus pēc norādītas vai paša izvēlētas pazīmes
		8.4. uz klausīt citu viedokli

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Matemātisko modeļu veidošanā un pētīšanā ar matemātikai raksturīgām metodēm	8.5. izteikt savu viedokli 8.6. izvirzīt pieņemumu reālas problēmas risināšanai 8.8. izmantot atbilstošus paņēmienus problēmas risināšanai 8.10. aktīvi iesaistīties grupas darbā, veidot grupas darba prezentāciju
DABASZINĪBAS	Pētniecības darba pamati	6.1. iegūst informāciju par dabaszinību jautājumiem lasot, jautājot, klausoties, skatoties 6.3. atrod būtiskāko informāciju lasītajā un dzirdētajā atbilstoši mērķim 6.5. formulē vienkāršus ar pētījumu saistītus jautājumus (Kāpēc? Kā būtu, ja...?) un apsver, kā varētu iegūt atbildes 6.14. apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus zīmējumos, tabulās un diagrammās 6.15. apraksta iegūtos rezultātus, izmantojot dabaszinību terminus 6.17. izdara vienkāršus secinājumus 6.18. iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem, lietojot vienkāršus dabaszinību terminus 6.19. atbild uz skolotāja vai citu skolēnu jautājumiem, lietojot vienkāršus dabaszinību terminus 6.20. novērtē savu un citu skolēnu ieguldījumu, meklējot atbildi uz pētniecības darba jautājumu
		Cilvēka un vides mijiedarbība
		8.11. ir vēlme darboties; piedalās tuvākās apkārtnes sakopšanā 8.12. ievēro personīgo higiēnu 8.16. apzinās, ka dabaszinībās iegūtās zināšanas un prasmes ir izmantojamas ikdienas dzīvē
	MŪZIKA	Mūzikas uztvere un radošā darbība
		8.4. piedalās muzikālajās spēlēs un rotaļās 8.6. ir ieinteresēts radošā muzicēšanā
	VIZUĀLĀ MĀKSLA	Mākslas valoda
		Mākslas uztvere un radošā darbība
		6.7. zina ar mākslu saistītas profesijas 7.4. eksperimentē un atklāj jaunus tehniskus paņēmienus 7.5. izmanto plaknes un telpas iespējas, strādājot individuāli un grupā 7.6. prot pastāstīt par sava radošā darba ieceri un procesu 7.7. prot plānot idejas īstenošanai paredzēto laiku mācību stundas ietvaros 7.9. prot atrast un saprot informāciju, kas pievienota mākslas darbam
		Māksla – kultūras sastāvdaļa
		8.7. ir iepazinis mākslas muzejus un izstādes, kā arī tuvākās apkārtnes kultūrvēsturiskās vietas
SOCIĀLĀS ZINĪBAS	Gatavība sociāli atbildīgai nostājai	6.1. vērtē savu un citu rīcību, raksturojot to kā labu vai sliktu, un pamato savu vērtējumu 6.2. attīsta pozitīvu pieeju dzīvei (optimismu) pamatotu lēmumu 6.3. izprot palīdzības nozīmi, ir izpalīdzīgs 6.4. novērtē dalīšanās prieku (prot dalīties ar citiem) 6.5. ievēro norises dabā, interesējas par tām, jūt līdzīdīgu dzīvām būtnēm 6.6. apzinās savu saistību ar vidi un atbildību par to

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		6.7. atšķir savai veselībai drošu un nedrošu vidi
		6.9. apzinās, ka var piedalīties lēmumu pieņemšanā un to īstenošanā ģimenē, klasē, skolā
Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana		6.11. izvēles situācijā ikdienā izvērtē vairākas alternatīvas un pieņem ekonomiskās izvēles situācijā
		7.1. prot pastāstīt par to, ko prot un var iemācīt citiem
		7.2. prot strādāt pāri - uzklausa otra domas, saskata otra vajadzības un izpilda darbu atbilstoši skolotāja norādījumiem
		7.3. prot pastāstīt par savām izjūtām situācijās, kad saņēmis mīlestību, rūpes, piedošanu un kad to sniedzis
		7.4. ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs, strādājot pāri
		7.5. strādājot pāri, ierosina, kā uzlabot klases vai skolas vidi
		7.6. ievēro grupas darba noteikumus
		7.7. prot pastāstīt par pāri (vai grupā) paveiktu darbu
		7.8. prot ielānot laiku, iekārtot darba vietu mācībām, izvēlēties un turēt kārtībā mācību uzdevumam nepieciešamos mācību piederumus
		7.9. spēj secīgi izpildīt mācību uzdevum atbilstoši skolotāja norādījumiem vai iepriekš dotam uzdevuma aprakstam
		7.10. vērtē savus un vienaudžu sasniegumus pēc skolotāja dota parauga
		7.11. izrāda vēlmi iegūt informāciju par personības un sabiedrības attīstības jautājumiem
		7.12. atrod mācību uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju skolotāja norādītajos informācijas avotos (Latvijas karte, zīmējums, uzziņu literatūra, vienkārši grafiki, saruna ar līdzpilvēkiem, plašsaziņas līdzekļi, arī internets)
		7.13. pēc skolotāja norādījuma izmanto dažādus informācijas ieguves veidus (intervē, anketē, novēro)
		7.17. saprot, ka katrai rīcībai ir sekas
		7.18. prot izteikt savu viedokli
		7.19. skolotāja vadībā prot sagatavoties sarunai (sagatavot jautājumus, sarunāt tikšanos)
		7.20. skolotāja vadībā izstrādā jautājumus un veic aptauju
SOCIĀLĀS ZINĪBAS	Izpratne par cilvēka	8.2. prot nosaukt un pamatot sev nozīmīgas tikumiskās īpašības
		8.3. apzinās un ar piemēriem ilustrē to, ka cilvēka ētisko rīcību var noteikt prāts, jūtas un gribasspēks
		8.5. apzinās īpašības, kas veicina labvēlīgu saskarsmi
		8.6. prot izvēlēties pieklājīgu uzvedību konkrētā situācijā (piemēram, skolā, uz ielas, sabiedriskajā transportā)
		8.8. salīdzina, kas kopīgs un kas atšķirīgs dažādiem cilvēkiem (piemēram, intereses, vērtības, izskats, uzskati)
		8.9. pazīst dažādu emociju izpausmes; spēj saistīt emocijas ar notikumiem
		8.10. zina, kas ir nepieciešams fiziskai un garīgai attīstībai

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

TEHNOLOĢIJAS UN DIZAINS	un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām	8.12. zina, kā rūpēties par savu veselību ikdienā (personīgā un zobu higiēna, veselīgs uzturs un fiziskā aktivitāte)
		8.21. saprot, ka katrs cilvēks var būt darbaspēks, un prot pastāstīt, ko cilvēks var piedāvāt darba tirgū (fiziskais spēks, zināšanas, prasmes, iemaņas, pieredze, dotumi)
		8.22. zina, kas ir nauda, un prot ar piemēriem pastāstīt par naudas īpašībām
		8.24. lieto jēdzienus: cilvēku grupas, savstarpējās attiecības, atbildība
		8.27. prot pastāstīt, ko pašvaldība veic iedzīvotāju labā
		8.28. saprot, ka katram cilvēkam ir tiesības un pienākumi; prot nosaukt nozīmīgākās bērna tiesības un pienākumus, kas skolēnam jāveic ikdienā (ģimenē, skolā)
		8.29. zina savas tiesības un pienākumus ģimenē, klasē, skolā
		8.30. zina, ka pastāv dažādi noteikumi; izprot, kādas var būt sekas, tos ievērojot un neievērojot
	Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīvesvidi	10.5. zina galvenos ikdienas darbus, kas nodrošina mājīgumu; piedalās mājas darbu veikšanā
		10.12. prot klāt galdu vienkāršai ikdienas maltītei, rīkoties ar galda piederumiem, uzvesties ēšanas laikā
		10.13. saprot, ka, iegādājoties preces, jānovērtē to kvalitāte, nepieciešamība, cena; zina, ka jā saglabā pirkumus apliecinoši dokumenti (kases čeki)
	Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīvesvides uzlabošanai	11.1. izprot, ka priekšmeti un lietas ir noteiktas cilvēku darbības rezultāts
		11.4. prot atrast un izmantot informāciju no skolēna vecumam atbilstošiem periodiskajiem izdevumiem, grāmatām
		11.9. prot gatavot vienkāršus priekšmetus, telpu rotājumus, iesaiņot un noformēt dāvanas (aplicējot, lokot, veidojot, pinot, vijot), izmantojot tekstilmateriālus, papīru, stieples, plastilīnu, dabas materiālus; ir pieredze darboties rūpīgi, patstāvīgi vai kopā ar citiem, pabeigt darbu un sagatavot rezultātu kopīgai vērtēšanai; zina un ievēro darba drošības noteikumus
		11.10. spēj novērtēt savu darbību un sasniegto rezultātu; mācās saskatīt pozitīvo sasniegumu savā un citu darbā
	Savu iespēju apzināšanās dzīvesvides pilnveidošanai	12.2. izprot, kā stundās iegūtās zināšanas un prasmes tiek izmantotas mājās (sadzīvē), brīvajā laikā (atpūtā) un dažādās profesijās
		12.5. saskata amatnieku izstrādājumu izmantošanas estētisko un praktisko nozīmi mājas vidē
SPORTS	Zināšanas un izpratne sportā	7.1.5. sistemātiski apgūst sporta veidu vingrinājumus sava organisma attīstībai un pareizas stājas veidošanai
		7.2. interesējas un prot pastāstīt par sporta pasākumiem un nodarbībām savā skolā
	Pamatprasmes individuālo Sporta veidu vingrojumus un vingrinājumus	8.1.2. izpilda vispārattīstošos vingrojumus individuāli un pāros

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	11.1. prot atrast informāciju par fiziskajām aktivitātēm savā skolā un iesaistās tajās 11.4. ievēro mācīto rotaļu noteikumus
ĒTIKA	Tikumiskās vērtības un ētiskais mantojums	6.4. mācās apzināties normu dažādību ģimenē, skolā, sabiedrībā
		6.8. ir motivēts rīkoties saskaņā ar tikumiskajām vērtībām
	Pašnoteikšanās un tikumiskā izaugsme	7.2. prot raksturot sevi, balstoties tikumiskajās vērtībās un morāles principos
		7.3. apzinās pašvērtību un pašdisciplīnas nozīmi
		7.4. zina tikumiskās izvēles kritērijus (pienākums, atbildība, sekas, cieņa, "ētikas zelta likums")
		7.5. mācās kritiski domāt un lietot kritērijus vērtību izvēlei
		7.6. mācās attīstīt savas morālās jūtas
		7.9. mācās izprast saistību starp rīcību un tās sekām
		7.10. prot raksturot atbildīgu/bezatbildīgu rīcību
		7.12. prot lietot jēdzienus: atbildība, sekas, laba/slikta rīcība, izvēle, kļūda, "ētikas zelta likums"
	Saskarsmes tikumiskais pamats	8.1. izprot savu piederību ģimenei, klasei, sabiedrībai, dabai
		8.2. mācās cienīt cilvēku, dzīvo radību, vidi
		8.3. apzinās tikumiskas saskarsmes vērtību
		8.5. zina saskarsmes morālo pamatu
		8.6. mācās veidot pozitīvas, jēgpilnas attiecības
		8.7. atzīst cieņu par pamatu tikumisku attiecību veidošanā
		8.8. pieņem otra cilvēka citādību
		8.10. zina pieklājīgas uzvedības normas
		8.11. prot ievērot saskarsmes normas
		8.12. ir motivēts izvēlēties pieklājīgas uzvedības normas mājās, skolā, uz ielas, sabiedrībā
		8.13. prot lietot jēdzienus: uzvedības normas, pārkāpums, pieklājīgs, nepieklājīgs, rupjš, aizvainot, atvainoties; sāpes, nodarīt sāpes, darīt pāri, just līdzi, piedot, lūgt piedošanu, bēdas, prieks, uzklaustīt, lūgt/likt

4.-6. klase

Mācību priekšmets	Komponets	Pamatprasības, beidzot 6. klasi. Izglītojamaais:
LATVIEŠU VALODA	Komunikatīvā kompetence	10.1. zina, ka ir verbāli un neverbāli saziņas līdzekļi (mīmika, žesti), un izprot to nozīmi saziņā
		10.3. plāno un veido adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam atbilstošus izteikumus, izsaka savu viedokli un pamato to
		10.4. izprot runas kultūras nozīmi saziņā un ievēro apgūtās runas etiķetes normas
		10.5. vērtē savu izteikumu atbilstību adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		10.8. apzinās klausīšanās nozīmi
		10.9. veido izteikumus un tekstu atbilstoši saziņas tematam, mērķim un adresātam
		10.11. uzstājas klasē ar paša sagatavotu tekstu
		10.12. mērķtiecīgi pilnveido runāšanas prasmi
		10.16. vērtē tekstā ietvertu informāciju (jauna/zināma, svarīga/mazsvarīga) un izmanto to savā darbībā
		10.18. raksta tekstu atbilstoši adresātam, saziņas tematam, mērķim, vietai un laikam
		10.20. pieraksta un sistematizē informāciju, izmantojot dažādus paņēmienus
	Valodas kompetence	11.3. veido mērķtiecīgu, sakarīgu un pabeigtu tekstu
		11.13. izrunā un raksta vārdus atbilstoši pareizrakstības normām
		11.16. izmanto savas runas bagātināšanai dažādu slāņu leksiku
	Sociokultūras kompetence	12.1. saprot valodas nozīmi kultūrā un savas personības pilnveidē
		12.4. saskata atšķirības starp savā un citu etnosu kultūrā pieņemto runas etiķeti/runas uzvedības tradīcijām
SVEŠVALODA	Valodas un komunikatīvā kompetence	12.5. sazinās ikdienišķās situācijās, kur notiek vienkārša informācijas apmaiņa par zināmām tēmām
		12.6. iesaistās sarunā, bet tās uzturēšanai var būt nepieciešama sarunas biedra palīdzība
		12.7. vienkāršos teikumos stāsta par sevi, savu tuvāko apkārtni un citām zināmām tēmām
		12.8. raksta īsu, vienkāršu tekstu par zināmām tēmām: zīmītes, paziņojumus, pastkartes un vēstules
		12.9. aizpilda vienkāršas veidlapas, ierakstot informāciju par sev
	Sociokultūras kompetence	13.3. ir iecietīgs pret svešo un nepazīstamo
MATEMĀTIKA	Matemātiskā instrumentārija izveidē	10.1.7. nolasīt un pierakstīt gadskaitļus, izmantojot romiešu ciparus
		10.2.8. aprēķināt attālumu kartē pēc dotā mēroga
		10.3.5. aprēķināt procentus no skaitļa un skaitli, ja zināma tā procentu vērtība, izteikt divu skaitļu attiecību procentos
		10.4.5. risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem, apzinās to nozīmi ikdienas dzīvē
		10.7.3. attēlot sakarības tabulās
	Matemātikas lietojums dabas un sabiedrības procesu analīzē	11.1. lietot laukuma, tilpuma, ātruma mērvienību
		11.3. novērtēt apgūto ģeometrisko figūru lielumu pēc acumēra
		11.6. savākt un pierakstīt dažādos eksperimentos, pētījumos un aptaujās iegūtos datus, tos sakārtot, sistematizēt, attēlot vizuāli
		11.7. attēlot informāciju tabulās, stabiņveida diagrammās un iegūt informāciju no tām, iegūt informāciju no sektora diagrammām
		11.9. izmantot datoru informācijas iegūšanai
		12.3. izprast pamatojuma nepieciešamību
		12.5. izvirzīt hipotēzes reālās problēmas formulēšanai matemātiskā valodā

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

DABASZINĪBAS	Matemātisko modeļu veidošana un pētīšana ar matemātikai raksturīgām metodēm	12.7. lietot piemērotus paņēmienus, lai atrisinātu problēmas, izmantojot skaitliskus modeļus
		12.8. precīzi lietot simbolus un apzīmējumus
		12.9. lietot shēmas, stabiņu diagrammas un tabulas, prezentējot problēmas risinājumu
		12.10. rūpīgi izveidot grupas darba prezentāciju un pastāstīt par to
	Pētniecības darba pamati	10.1. iegūst informāciju dabaszinību jomā, atbilstoši situācijai izmantojot dažādu paņēmienus. Atbilstoši veicamajam uzdevumam izvēlas un sameklē informācijas avotus
		10.2. izmanto dažādus informācijas avotus (piemēram, grāmatas, žurnālus, Sarkano grāmatu), specifiskus informācijas avotus (modeļus, kartes, globusu), plašsaziņas līdzekļus un informācijas tehnoloģijas
		10.3. novērtē informācijas derīgumu un ticamību
		10.5. formulē ar pētījumu saistītus jautājumus par konkrētu problēmu, izvirza vienkāršu pieņēmumus un izlemj, kā varētu iegūt atbildes
		10.6. plāno vienkārša eksperimenta norisi nepieciešamo datu ieguvei
		10.8. veic fizikālo lielumu (piemēram, masa, ātrums, spēks) mērījumus, nosaka attālumus kartē vai plānā, izmantojot mērogu. Pieraksta mērījumu rezultātus, izmantojot atbilstošus fizikālo lielumu apzīmējumus un mērvienības
		10.11. ievēro darba drošības noteikumus atbilstoši instrukcijai
		10.14. apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus zīmējumos, tabulās, grafikos, diagrammās un kartēs
		10.15. apraksta iegūtos rezultātus, izmantojot dabaszinību terminus un apzīmējumus
		10.16. salīdzina iegūto datu atbilstību izvirzītajiem pieņēmumiem, citu skolēnu iegūtajiem datiem
		10.17. izskaidro iegūtos datus
		10.18. pamato nesakritības ar izvirzītajiem pieņēmumiem un spēj, ja nepieciešams, atgriezties pie kāda no iepriekšējiem pētniecības darba posmiem un veikt to atkārtoti
		10.19. izdara secinājumus
		10.20. iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem, izskaidrojot un pamatojot tos, lietojot dabaszinību terminus
		10.21. atbild uz jautājumiem, pamato un aizstāv savu viedokli, lietojot dabaszinību terminus
		10.22. novērtē paveiktā darba nozīmi, lai atbildētu uz pētniecības darba jautājumu, izprotot eksperimenta lomu izvirzītā pieņēmuma apstiprinājumam vai neatbilstībai
	Cilvēka un vides mijiedarbība	12.2. zina un ievēro drošības noteikumus, uzturoties dabā (uz ūdens, uz ledus, mežā, purvā, saulē). Izprot drošības noteikumu ievērošanas nepieciešamību un apzinās to neievērošanas sekas

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		12.3. prot izsaukt pirmo palīdzību nelaimes gadījumā un, ja nepieciešams, sniegt pirmo palīdzību (piemēram, ugunsgrēka gadījumā, kodīgai vielai nokļūstot uz ādas) 12.10. ir iegūta pieredze rūpēties par dzīvajām būtnēm; apzinās dzīvo būtnu saudzēšanas nepieciešamību 12.13. piedalās pasākumos, kas saistīti ar apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu, kā arī vietējo vides problēmu risināšanā 12.14. izprot personīgās higiēnas ievērošanas nepieciešamību un ievēro to 12.15. zina iespējamās traumu vai saindēšanās izraisītājus (indīgas vielas, kodīgas vielas, smacējošas vielas, indīgie augi, indīgās sēnes, dzīvnieki, elektrība, troksnis, starojums) un prot izvairīties no riska situācijām dabaszinībās iegūtās zināšanas 12.16. izprot veselīga dzīvesveida nozīmi un cenšas to ievērot 12.17. ir saudzīga attieksme pret savu un citu veselību 12.20. ir iegūta motivācija tālākai dabaszinātņu mācību priekšmetu apguvei, zinot profesijas, kurās nepieciešamas
LITERATŪRA	Literatūra – vārda māksla	7.10. raksturo literārā darba varoņus un vērtē to nozīmi sižeta risinājumā 7.12. nosaka literārā darba valodas tēlainās izteiksmes līdzekļus (epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas, metaforas) un ritma elementus dzejā
	Literārā darba uztvere un radošā darbība	8.1. izsaka savu viedokli un iesaistās sarunās par literāro darbu
		8.4. novērtē paša vai citu teksta lasījumu pēc norādītiem vai sadarbībā ar skolotāju izveidotiem kritērijiem
		8.6. raksta anotāciju un atsauksmi par literāru darbu
		8.7. veido aprakstu un vēstījumu par literārajiem un brīvajiem tematiem
		8.8. raksta pasakas, izmantojot tautas pasaku sižetiskās shēmas un kompozīciju
		8.9. novērtē paša vai cita veidotu tekstu pēc sadarbībā ar skolotāju izstrādātiem kritērijiem
		8.10. inscenē dialogisku fabulu, dzejoli, pasaku
		8.11. ir ieinteresēts radošajā pašizpaušmē, lasot literāru tekstu
		8.12. ir ieinteresēts fantazēt, veidot asociācijas, radīt jaunas idejas
		8.13. ir ieinteresēts radošajā pašizpaušmē tekstveides procesā
MŪZIKA	Literatūra -kultūras sastāvdaļa	9.5. ir iepazinis tradicionālos informācijas ieguves avotus un orientējas savas skolas, pilsētas (ciema) bibliotēkā, prot atrast nepieciešamo informāciju
	Mūzikas uztvere un radošā darbība	12.6. ir improvizēšanas pieredze, ir ieinteresēts radošā muzicēšanā
	Mūzika – kultūras sastāvdaļa	13.5. var nosaukt Latvijā nozīmīgākos populārās un rokmūzikas izpildītājmāksliniekus 13.6. diskutē par mūziku, spēj toleranti uz klausīt

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		atšķirīgu viedokli
VIZUĀLĀ MĀKSĻA	Mākslas valoda	10.7. zina daudzveidīgas ar mākslu saistītas profesijas; ir iepazinis mākslas darba tapšanas procesu
	Mākslas uztvere un radošā darbība	11.5. izmanto plaknes un telpas iespējas, īsteno procesuālas radošas idejas individuāli un grupā
		11.7. prot plānot idejas īstenošanai paredzēto laiku ilgtermiņa darbos, aprēķināt tiem nepieciešamos resursus
		11.9. prot atrast nepieciešamo informāciju par vizuālo mākslu dažādos informācijas avotos.
	Māksla kā kultūras sastāvdaļa	12.6. prot uzklauzīt citu uzskatus par mākslas darbu 12.7. ir iepazinis mākslas muzejus un izstāžu zāles, kultūrvēsturiskas vietas tuvākajā apkārtnē pilsētā un valstī
SOCIĀLĀS ZINĪBAS	Gatavība sociāli atbildīgai nostāijai	10.1. izprot saikni starp rīcību un sekām; pauz savu tikumisko izvēli
		10.2. apzinās dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par savu dzīves mērķi citiem
		10.8. apzinās, ka cilvēks pats ir atbildīgs par savu veselību un drošību; novērtē savus veselību ietekmējošos paradumus
		10.9. zina, kā izmantot skolas pašpārvaldes iespējas, lai uzlabotu skolas vidi
		10.10. novērtē ģimeni, mājas, dzimteni kā nozīmīgas vērtības savā un citu cilvēku dzīvē
		10.11. atzīst citu tiesības uz atšķirīgiem uzskatiem
		10.12. ekonomiskās izvēles situācijā izvērtē alternatīvas, ar ekonomiskiem apsvērumiem pamato savu izvēli un pieņem lēmumu, kā rīkoties
	Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana	11.1. izprot sadarbības priekšrocības
		11.2. novērtē savas spējas izpildīt dažādas sociālās lomas, mācoties grupā
		11.3. prot strādāt grupā - uzklauza un pārdomā citu uzskatus, neizdarot pārsteidzīgus secinājumus, atzīst citu vajadzības un intereses, kā arī ņem vērā citu domas, emocijas, pieredzi, attieksmes, pārliecību
		11.4. novērtē grupu darba priekšrocības un iespējamās grūtības mācību mērķu sasniegšanai
		11.5. spēj iejusties citu cilvēku situācijā un apzinās, ka cita cilvēka rīcību nosaka viņa vērtības, uzskati, pārliecība
		11.6. ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs attieksmē pret visiem grupas biedriem
		11.7. strādājot grupā, iesaistās sadarbības problēmu (viedokļu neuzklauzīšana, dominēšana, personības, nevis uzskatu kritizēšana) konstruktīvā risināšanā
		11.8. izstrādā grupas darba noteikumus atbilstoši mācību uzdevumam
		11.9. prot sniegt mutisku ziņojumu par grupas darba rezultātiem
		11.10. prot prognozēt mācību uzdevuma veikšanai nepieciešamo laiku

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

TEHNOLOĢIJA UN DIZAINS		11.11. spēj secīgi izpildīt mācību uzdevumu un plānot mācību uzdevuma izpildi
		11.12. prot kopā ar skolotāju formulēt mācību sasniegumu kritērijus un vērtēt savu un vienaudžu veikumu atbilstoši kritērijiem
		11.13. prot mērķtiecīgi uzdot jautājumus par apspriežamo tematu
		11.14. zina, kādos informācijas avotos meklējama informācija par sociālpolitiskiem, ekonomiskiem jautājumiem; prot to patstāvīgi atrast dažādos informācijas avotos (uzziņu literatūra, plašsaziņas līdzekļi, datorresursi) un izmantot mācību uzdevumu veikšanai
		11.15. aptaujājot, sarunājoties, klausoties citu stāstījumu un lasot prot iegūt nepieciešamo informāciju par personību un sabiedrību
		11.16. atbilstoši mācību uzdevumam atšķir būtisku informāciju no maznozīmīgas
		11.19. prot dažādās dzīves situācijās saskatīt un izvērtēt cēloņu un seku mījsakarības
		11.20. prot saskatīt dažādus viedokļus, prot formulēt savu viedokli
		11.21. prot sagatavoties intervijai, intervēt, apkopot un noformēt intervijas materiālus
		11.22. prot, strādājot grupā, sastādīt anketu, veikt aptauju, apkopot un noformēt aptaujas rezultātus
		11.23. prot ar toleranci izturēties pret atšķirīgām vērtībām, uzskatiem, pārliecību
	Izpratne par cilvēka un Sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām	14.1. spēj salīdzināt un izprot atšķirību mājas darbu plānošanā senāk un tagad, atšķirību lauku iedzīvotāju un pilsētnieku mājas darbos
		14.5. saprot, ka mājas darbi jāplāno kopīgi, katram ģimenes loceklim uzņemoties noteiktus pienākumus, kas jāveic regulāri; spēj patstāvīgi plānot laiku mājas darbu veikšanai
		14.9. raksturo dažādus apģērba veidus; apzinās piemērota, situācijai atbilstoša apģērba izvēles nepieciešamību un prot to izvēlēties; zina apģērba kopšanas iespējas
		14.11. prot novērtēt pārtikas produktu un ēdienu kvalitāti pēc to organoleptiski nosakāmām īpašībām, gatavot ēdienu pēc receptes
		14.12. prot klāt galdu atbilstoši ēdienkartei, pasniegt un noformēt ēdienus, uzvesties pie galda atbilstoši pieņemtajām uzvedības normām
		15.4. ir iepazinies ar informācijas ieguves iespējām (arī izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas) un lietošanu, prot atrast nepieciešamo informāciju dažādos avotos
	Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīvesvides uzlabošanai	15.6. prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus, aprēķināt to izmaksas, daudzumu, izmantot un kombinēt dažādus materiālus
		15.7. prot izvēlēties darbarīkus, materiālus un racionāli iekārtot darba vietu atbilstoši tehnoloģijai

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Savu iespēju apzināšanās dzīvesvides pilnveidošanai	16.2. saskata, ka mājturības stundās gūtās zināšanas un prasmes papildina mājās gūto pieredzi, novērtē mājas darbu plānošanu, savus un mājinieku uztura paradumus 16.3. saskata iespējas un apzinās, ka paša darinātais izstrādājums var dot iespēju sevī apliecināšanai un tam var būt praktisks lietojums 16.5. apzinās tradīciju un tautas mākslas nozīmi un izmantošanas iespējas mūsu dienās mājokļa iekārtošanā, apģērbā, galda klājumā, uzturā, saistot to ar savas personiskās dzīvesvides kvalitāti
SPORTS	Zināšanas un izpratne sportā	14.1.4. zina sava organisma funkcijas fiziskajās aktivitātēs un izprot nepieciešamību rūpēties par pareizu stāju 14.3. izmanto informācijas avotus un interesējas par svarīgākajiem sporta pasākumiem savā reģionā, Latvijā un pasaulē, olimpisko spēļu simboliku un kultūrvēsturisko nozīmi
		17.1. izprot, ka fiziskās aktivitātes attīsta vispārējo fizisko sagatavotību
	Fizisko spēju attīstība veselības nostiprināšanai un uzlabošanai Sabiedriskajai un personiskajai Dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	18.1. izprot un ievēro svarīgākos rotaļu un spēļu noteikumus sporta pasākumos
		18.2. ievēro godīgas spēles principu attieksmē pret sevi, komandas dalībniekiem, pretiniekiem un tiesnešiem

7.-9. klase

Mācību priekšmets	Komponents	Pamatprasības, beidzot 9. klasi.
LATVIEŠU VALODA	Komunikatīvā kompetence	Izglītojama:
		14.1. saziņā mērķtiecīgi izmanto verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus
		14.2. orientējas dažādās saziņas situācijās
		14.3. plāno, veido un koriģē savu runu un uzvedību atbilstoši saziņas situācijai, izsaka savu viedokli un argumentē to
		14.4. ievēro saziņā runas etiķetes normas un uzvedības normas
		14.5. vērtē savu un citu izteikumu atbilstību saziņas situācijai
		14.6. kritiski uztver dzirdēto tekstu
		14.8. ievēro klausītāja kultūru un vērtē savu klausīšanās kvalitāti
		14.10. stāsta radoši vai konspektīvi
		14.11. mērķtiecīgi izmantojot valodas līdzekļus, sagatavo tekstu un uzstājas ar to
		14.12. ievēro runātāja kultūru un vērtē savu runāšanas kvalitāti
		14.16. kritiski vērtē tekstā ietvertu informāciju un izmanto to savā darbībā
		14.18. raksta tekstu atbilstoši saziņas situācijai

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Valodas kompetence	14.20. mērķtiecīgi izmanto dažādas pieraksta tehnikas informācijas sistematizēšanai un apmaiņai
		15.4. veido tekstu, ievērojot teksta pazīmes
		15.12. apzināti un mērķtiecīgi lieto pēc izteikuma mērķa un emocionālās nokrāsas dažādus teikumus
		15.15. ievēro ortoēpijas un ortogrāfijas normas
SVEŠVALODA	Valodas un komunikatīvā kompetence	16.4. sameklē konkrētu informāciju dažādu stilu un žanru tekstos
		16.5. piedalās sarunā par zināmiem vai interesējošiem, kā arī ar ikdienas dzīvi saistītiem tematiem
		16.6. iesaistās diskusijās par labi zināmām un ar ikdienas dzīvi saistītām problēmām
		16.7. pamato un paskaidro savus uzskatus un nodomus
		16.9. raksta saistītu tekstu par zināmiem vai interesējošiem jautājumiem
		16.10. raksta vēstuli par saviem pārdzīvojumiem un iespaidiem.
	Sociokultūras kompetence	17.3. veido un uztur kontaktus ar vienaudžiem un pieaugušajiem, pieņem viedokļu daudzveidību
		17.4. ar cieņu izturas pret citām tautām un valodām
MATEMĀTIKA	Matemātiskā instrumentārija izveidē	14.5.9. mērķtiecīgi pilnveidot skaitlisku praktiska satura uzdevumu risināšanas prasmi
		14.8.4. risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem, sastādot vienādojumus, to sistēmas, noteikt atšķirību starp teksta uzdevuma atrisinājumu un atbilstošā vienādojuma vai vienādojumu sistēmas atrisinājumu
		14.10.7. analizēt dabas, tehnikas un sabiedrības procesus, vispirms sastādot to matemātiskos modeļus minēto funkciju formā
		14.11.4. veidot un analizēt procesu matemātiskos modeļus ar aritmētiskās progresijas/ģeometriskās progresijas palīdzību
		15.5. formulēt jautājumus par nepieciešamajiem datiem, kas jāvāc un jāapkopo, apsverot, kādi secinājumi no tiem tiks izdarīti un kāda statistiskā analīze nepieciešama
	Matemātikas lietojums dabas un sabiedrības procesu analīzē	15.6. savākt datus no dažādiem piemērotiem avotiem, ietverot eksperimentus, pētījumus un aptaujas; apstrādāt un attēlot datus sektora diagrammās un grafikos; piedalīties informācijas apmaiņā
		15.7. precīzi un objektīvi interpretēt un apspriest datus - atbildēt uz izvirzītajiem jautājumiem, izdarot secinājumus no datiem
		15.8. sazināties matemātiski, lietojot dažādu veidu diagrammas un ar tām saistīto paskaidrojošo tekstu, izskaidrojot to matemātiskā pasniegšanas veida izvēli
		15.9. veidot un analizēt informācijas apkopojumus ar matemātisku saturu un iegūt no tiem jaunu informāciju
		15.10. izmantot kalkulatoru/datoru informācijas apstrādei

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

INFORMĀTIKA		15.11. grupēt elementus pēc dotajiem nosacījumiem, noteikt prasītā veida grupu skaitu
	Matemātisko modeļu veidošana un pētīšana ar matemātikai raksturīgām metodēm	16.1. formulēt matemātikas kursā sastopamos jēdzienus un apgalvojumus, novērtēt to pareizu lietošanu, pazīt dažādu valodas konstrukciju precīzo loģisko jēgu, pāriet no kāda fakta formulējuma uz tam ekvivalentu formulējumu
		16.6. formulēt pamatojumus un novērtēt pamatojuma pareizību
		16.7. objektīvi izvērtēt dažādus viedokļus, pamatot un aizstāvēt savu viedokli
		16.8. reālu problēmu formulēt matemātiskā valodā
		16.9. izveidot un apkopot doto vai iegūto matemātisko informāciju, atklāt likumsakarības, tās paplašināt un vispārināt, pārbaudīt un izskaidrot vispārinājumu
		16.10. izvēlēties un lietot piemērotus paņēmienus, lai atrisinātu problēmas, izmantojot algebriskus un ģeometriskus modeļus
		16.13. lietot diagrammas un shēmas, prezentējot problēmas risinājumu
		16.14. individuāli un grupā izveidot darba prezentāciju
		16.15. precīzi argumentēt savu viedokli
	Zināšanas par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības tempiem un pamatjēdzieniem	6.6. prot nosaukt populārākās operētājsistēmas un lietotnes (attēlu apstrādes, teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas un multivides lietotnes) un to izmantošanas iespējas
		6.12. prot nosaukt datoru izmantošanas piemērus ikdienā (sadzīvē, izglītībā, ražošanā, tirdzniecībā, medicīnā, pārvaldē)
		6.13. prot nosaukt dažus uzdevumus, kurus efektīvāk var veikt dators un kurus – cilvēks
		7.1. zina, kā pareizi ieslēgt un izslēgt datoru, atsākt datora darbību (atsāknēt to), kā pareizi ieslēgt un izslēgt perifērijas ierīces - monitoru un printeri – un kādas sekas var radīt šo noteikumu neievērošana
		7.2. prot lietot elektronisko datu nesējus (USB zibatmiņa u.c.)
		7.5. prot atvērt, aizvērt, minimizēt, maksimizēt, atjaunot logu, mainīt tā izmērus un pārvietoties starp atvērtiem logiem
		7.6. priekšstats līmenī zina par datu organizāciju atmiņas ierīcēs: mapes, apakšmapes, datnes un to ikonas
		7.7. prot atšķirt populārāko lietotņu (teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas, attēlu apstrādes) izveidoto datņu tipus un to ikonas
		7.10. prot veikt darbības ar mapēm un datnēm: meklēt, dzēst, dublēt, pārvietot, veidot rezerves kopijas uz tās pašas un citas atmiņas ierīces, iztukšot atkritni un atjaunot datus no atkritnes
		7.12. prot atvērt un aizvērt lietotni un sakārtot tās darba vidi, pārvietoties starp atvērtām lietotnēm
		7.13. prot izveidot jaunu dokumentu, atvērt un

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

Praktiskais un pētniecības darbs	aizvērt vienu vai vairākus eksistējošus dokumentus, pārvietoties starp atvērtiem dokumentiem, mainīt dokumenta apskates režīmus un mērogus
	7.14. prot saglabāt eksistējošu dokumentu ar to pašu vai citu nosaukumu tajā pašā mapē, citā mapē, citā atmiņas ierīcē
	7.15. zina un izprot, kāpēc nepieciešams iestatīt dokumenta lappuses parametrus (orientāciju, mērogu un lielumu), un prot nomainīt tos
	7.16. zina, kāpēc pirms dokumenta izdrukāšanas jāveic tā priekšskatīšana, un prot priekšskatīt un izdrukāt dokumentu
	7.18. zina un izprot datorizētas attēlu apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus; prot nosaukt dažas grafisko attēlu apstrādes lietotnes
	7.20. prot veikt darbības ar attēlu un tā daļām: dzēst, kopēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus
	7.21. zina un izprot datorizētas teksta apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus, prot nosaukt dažas teksta apstrādes lietotnes
	7.22. prot ievadīt tekstu (rakstzīmes) un veikt rediģēšanas pamatoperācijas: iespraust un dzēst rakstzīmi, vārdu, rindu, teikumu, rindkopu un teksta fragmentu
	7.23. prot dokumentā un starp aktīviem dokumentiem dublēt un pārvietot dokumenta daļas
	7.24. prot formatēt rakstzīmes: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot slīprakstu, treknrakstu, pasvīturošanu, augšējo un apakšējo indeksu
	7.25. prot formatēt rindkopas: līdzināt tekstu pēc kreisās un labās malas, abām malām, centrēt tekstu, veidot atkāpes, mainīt attālumu starp vienas teksta rindkopas rindām un starp rindkopām, veidot aizzīmētus un numurētus sarakstus
	7.29. prot mainīt lappuses iekārtojumu: lapas izmērus, orientāciju un malu platumu
	7.30. prot dokumentā ievietot un dzēst speciālas rakstzīmes (simbolus), rindkopu, lappuses pārtraukumu, lappuses numuru, vārdus
	7.31. prot ievietot formulu un attēlu, mainīt to novietojumu un izmēru
	7.32. prot dokumentā izveidot tabulu un to modificēt: iespraust un dzēst kolonnas un rindas, mainīt kolonnu platumu un tabulas noformējumu
	7.33. prot izmantot pareizrakstības pārbaudes līdzekļus
	7.34. zina izklājlapu lietošanas jomas un pamatjēdzienus - darbgrāmata, darblapa (izklājlapa), rinda, kolonna, šūna, šūnas adrese, apgabals, diagramma, formula - un prot nosaukt dažas izklājlapu lietotnes
	7.40. prot veikt vienkāršu datu atlasīšanu
	7.43. prot formatēt tekstu: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot kursīvu, treknrakstu, pasvīturošanu, augšējo un apakšējo indeksu, mainīt šūnas saturu orientāciju un izlīdzināšanas veidu

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	7.46. prot izveidot esošā vai jaunā lapā diagrammu, izvēlēties piemērotu diagrammas tipu (stabiņu, līniju, joslu un sektordiagrammu)
	7.47. prot mainīt diagrammas tipu un noformējumu, pievienot uzrakstus, pārvietot diagrammu un mainīt tās izmērus
	7.48. prot nosaukt prezentācijas līdzekļu izmantošanas iespējas, zina, ka informācijas prezentēšana ir katra projekta loģisks noslēgums, un prot nosaukt populārākās prezentāciju lietotnes
	7.50. prot izveidot un aizpildīt jaunu slaidu, izmantojot slaidu veidnes (ar tekstu un attēliem), dzēst un dublēt slaidus, mainīt to secību
	7.52. prot slaidā ievietot gatavus attēlus un mākslinieciskus uzrakstus (WordArt)
	7.53. prot izveidot zīmējumu, izmantojot grafikas objektus: līnijas, bultiņas, četrstūrus, riņķus, teksta rāmīšus, elementārattēlus (AutoShapes)
	7.54. prot mainīt grafisko objektu noformējumu: līniju biezumu, krāsu un stilu, aizpildījumu
	7.55. prot veikt darbības ar objektiem: dzēst, dublēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus, grupēt, atgrupēt, pārgrupēt un mainīt objektu attēlošanas secību
	7.56. prot iestatīt un mainīt slaidu un to objektu animācijas efektus
	7.57. prot demonstrēt izveidoto prezentāciju, ņemot vērā tās mērķus, tēmu un saturu, auditoriju un pieejamās tehnoloģijas
	7.59. prot piekļūt konkrētām tīmekļa vietām: atvērt tīmekļa adresi, atvērt hipersaiti un atgriezties uz iepriekšējo lappusi un sākulapu
	7.60. prot veikt datņu lejupielādi
	7.61. prot dublēt, saglabāt un izdrukāt atrasto informāciju
	7.63. prot veikt nepieciešamās informācijas meklēšanu pēc atslēgas vārda un hierarhiskos katalogos
	7.64. prot novērtēt internetā atrodamās informācijas glabāšanās ilgumu un tās ticamību (patiesumu)
	7.65. prot nosaukt e-pasta izmantošanas iespējas, kā arī tā priekšrocības un trūkumus salīdzinājumā ar citām pasta piegādes sistēmām, zina e-pasta lietošanas etiķeti
	7.66. prot izveidot un nosūtīt jaunu e-pasta ziņojumu: norādīt saņēmēja(-u) e-pasta adresi(-es) un tematu, ievadīt un rediģēt ziņojuma tekstu, ziņojumam piesaistīt vienu vai vairākas datnes
	7.67. prot saņemt e-pasta ziņojumus un sakārtot tos pēc sūtītāja un datuma
	7.68. prot atvērt e-pasta ziņojumu, atvērt un saglabāt tam piesaistītās datnes, atbildēt e-pasta ziņojuma sūtītājam un pārsūtīt to citam adresātam
	7.69. prot dzēst un izdrukāt saņemtos un nosūtītos e-pasta ziņojumus
Datorlietošanas ētiskie un tiesiskie aspekti savai un citu drošībai	8.2. saprot, ka interneta pakalpojumu izmantošana

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		ne tikai dod iespēju iegūt nepieciešamo informāciju un komunicēt ar apkārtējo pasauli, bet var apdraudēt šo pakalpojumu izmantotājus, un zina, kā rīkoties, lai izsargātos no apdraudējumiem
BIOLOĢIJA	Zināšanas un izpratne par bioloģiskajām sistēmām un procesiem	Izprot sabalansētu uzturu un veselīga dzīvesveida nozīmi cilvēka dzīvē
	Pētniecības darba pamati bioloģijā	8.1. iegūst informāciju uzzīņu avotos (grāmatas, rokasgrāmatas, enciklopēdijas, žurnāli, laikraksti, informatīvi bukleti, internets), specifiskos informācijas avotos (Sarkanā grāmata, augu un dzīvnieku noteicēji, reklāmas izdevumi, modeļi, videofilmas, muzeji, botāniskie un zooloģiskie dārzi, zooveikals, dzīvnieku patversme)
		8.2. izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam
		8.3. prot salīdzināt dažādos avotos iegūto informāciju un izsaka savu viedokli par to
		8.4. apkopo iegūto informāciju
		8.5. saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas
		8.7. formulē hipotēzes, kuras pārbauda, veicot vienkāršus eksperimentus
		8.8. patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem plāno eksperimenta norisi
		8.19. apkopo, sakārto, pārveido iegūtos datus (piemēram, zīmējumos, shēmās, tabulās, diagrammās, grafikos, aprakstos)
		8.21. novērtē iegūto datu atbilstību izvirzītajai hipotēzei, literatūras datiem, citu iegūtajiem datiem
		8.22. komentē iegūtos rezultātus un formulē secinājumus
		8.23. iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot atbilstošus bioloģijas terminus un jēdzienus
	Bioloģija un ilgtspējīga attīstība	9.1. zina ievērojamākos biologus un zinātniskās pētniecības iestādes Latvijā, kuru darbība saistīta ar bioloģiju
		9.10. ir viedoklis par ģenētiski modificēto organismu izmantošanu pārtikas ražošanā un medicīnā
		9.16. zina, kādas organizācijas Latvijā un pasaulē nodarbojas ar vides aizsardzību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu
		9.18. iesaistās bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanas projektos
		9.25. ir ieguvis izpratni par profesijām, kurās nepieciešamas bioloģijas zināšanas, piedaloties mācību ekskursijās (piemēram, uz selekcijas staciju, botānisko dārzu, mikrobioloģijas institūtu, ārstniecības iestādi, zemnieku saimniecību vai fermu) vai tiekoties ar dažādu profesiju pārstāvjiem
		9.26. apzinās bioloģijas zināšanu un prasmju

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		nepieciešamību ikdienas dzīvē, veselības saglabāšanā un izglītības turpināšanā
FIZIKA	Pētniecības darba pamatu apguve	8.1. iegūst informāciju uzziņu literatūras avotos (grāmatas, enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula, modeļi)
		8.2. izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei
		8.3. izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam
		8.4. apkopo iegūto informāciju
		8.5. novērtē iegūtās informācijas ticamību
		8.6. formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu
		8.7. plāno vienkārša fizikāla eksperimenta norisi (izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem)
		8.13. individuāli un grupā veic eksperimentus un pētījumus, lai izskaidrotu mehāniskās, gaismas, skaņas, siltuma, elektriskās un magnētiskās parādības un procesus
		8.18. salīdzina iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei un informācijas avotu datiem
		8.19. novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus
		8.20. izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai
		8.21. iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot fizikas terminus un jēdzienus
		8.22. apzinās pētījumu un eksperimentu nozīmi zināšanu ieguvē un izpratnes veidošanā
	Fizika un ilgtspējīga attīstība	9.3. zina ievērojamāko Latvijas fiziku un ar fiziku saistīto zinātniskās pētniecības iestāžu pētījumu virzienus
		9.17. dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par profesijām, kas saistītas ar fiziku (arī apmeklējot dažādas rūpnīcas, zinātniskās pētniecības laboratorijas un medicīnas iestādes)
		9.18. zina profesijas, kas saistītas ar fiziku
		9.19. iegūst mācīšanās pieredzi (pētniecības darbs, funkcionālo sakarību lietojuma prasmes dabas procesu norises skaidrojumā, prasme saskatīt enerģētiskās pārvērtības dabas procesos), kas nepieciešama vidējās izglītības iegūšanai
		9.20. izprot fizikas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai
		9.21. izmanto zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

KĪMIJA	Pētniecības darba pamati ķīmijā	8.1. iegūst informāciju uzziņu literatūras avotos (grāmatas, enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula, modeļi)
		8.2. izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei
		8.3. izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam
		8.4. novērtē iegūtās informācijas ticamību
		8.5. apkopo iegūto informāciju
		8.6. saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas
		8.7. formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu
		8.8. plāno eksperimenta norisi (izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem)
		8.16. strādā individuāli un grupā, uzņemoties dažādus pienākumus
		8.19. apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus, izmantojot zīmējumus, tabulas, grafikus un diagrammas, ķīmiskās formulas un ķīmisko reakciju vienādojumus
		8.22. novērtē iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei; salīdzina savus iegūtos rezultātus ar citu iegūtajiem rezultātiem un informācijas avotu datiem
		8.23. novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus
		8.24. izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai
		8.25. iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot ķīmijas terminus
	Ķīmija un ilgtspējīga attīstība	9.2. zina ievērojamākos Latvijas ķīmiķus un zinātniskās pētniecības iestādes, kuru darbība saistīta ar ķīmiju
		9.4. zina Latvijā svarīgākās ķīmiskās rūpniecības nozares (silikātu rūpniecība, metalurģija), tajās izmantojamās izejvielas un produkciju
		9.23. gūst pieredzi kopējos projektos, kas saistīti ar vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī organizē tos
		9.24. zina profesijas, kas saistītas ar ķīmiju
		9.25. dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par profesijām, kas saistītas ar ķīmiju, tai skaitā, apmeklējot ķīmiskās rūpnīcas, zinātniskās pētniecības laboratorijas
		9.26. ir ieguvis mācīšanās pieredzi ķīmijā, kas nepieciešama izglītības turpināšanai
		9.27. apzinās ķīmijas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		9.28. izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus
GEOGRĀFIJA	Zināšanas un izpratne par zemes dabas sistēmām, dabas procesiem un parādībām	8.6. prot noteikt joslu laiku, ievērojot arī starptautisko datuma maiņas līniju
		8.14. raksturo Zemes iežus pēc to izcelsmes
		8.15. raksturo derīgo izrakteņu izvietojuma likumsakarības saistībā ar reljefa formām; novērtē to nozīmi cilvēku saimnieciskajā darbībā
		8.30. salīdzina un vērtē klimata ietekmi uz cilvēku un dažādu saimnieciskās darbības veidu attīstību, minot konkrētus piemērus pasaules reģionos
		8.36. raksturo dabas ainavu ģeogrāfisko izvietojumu Latvijā, spēj tās atpazīt dabā, novērtējot ekotūrisma attīstības iespējas.
	Izpratne par sociālo un ekonomisko procesu veidošanos pasaules reģionos, valstīs	9.6. izprot katra kontinenta pamatiedzīvotāju dzīvesveidu dažādību un prot to raksturot un salīdzināt, izmantojot dažādus informācijas avotus
		9.7. izprot iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; apzinās savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados, prot tās raksturot, izmantojot dažādas informācijas tehnoloģijas
		9.9. raksturo iedzīvotāju dzīves tradīcijas, nodarbošanos un darba apstākļu dažādību bagātajās un nabadzīgajās zemēs; spēj to salīdzināt, analizējot dažādus informācijas avotus
		9.13. raksturo savas apdzīvotās vietas (pilsēta, pagasts, novads), cilvēku sadzīvi un saimnieciskās darbības veidus un salīdzina to ar citiem Latvijas reģioniem
	Praktiskā un pētniecības darba prasmes ģeogrāfijā	10.2. prot izvēlēties informācijas avotus atbilstoši praktiskā vai pētniecības darba plānotajam mērķim un uzdevumiem
		10.3. apsver un izvēlas, kādus informācijas avotus izmantot - mācību literatūru, kartogrāfiskos izdevumus, tabulas, diagrammas, kartogrammas, klimatogrammas, skaidrojošās vārdnīcas, enciklopēdijas, plašsaziņas līdzekļus, internetu
		10.4. izvērtē iegūtās informācijas ticamību un derīgumu. Saskata un atzīmē iegūtajā informācijā būtisko, galveno
		10.5. formulē darba uzdevumus un izvēlas darba paņēmienus, plāno darba norises laiku un gaitu
		10.11. iepazīstina citus ar praktiskā darba, pētījuma rezultātiem. Novērtē savā un citu darbā paveikto
		11.3. iegūst un izmanto informāciju par starpvalstu līmenī risinātajām vides un sociālajām problēmām; izsaka savu attieksmi pret tām
	Izpratne par cilvēku saimnieciskās darbības dēļ radītajām pārmaiņām dabā	11.4. izprot dabas katastrofu ietekmi uz cilvēka dzīves apstākļiem un valsts saimniecības attīstību noteiktos pasaules reģionos; prot to analizēt un novērtēt
		11.9. apzinās dabas aizsargājamo teritoriju (nacionālie parki, rezervāti, dabas parki) nepieciešamību un to nozīmi dabas vides saglabāšanā dažādos kontinentos.
		11.10. izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

LITERATŪRA	Literatūra - vārda māksla	11.2. salīdzina literāros darbus ar citu mākslas veidu darbiem (tēlotājmāksla, mūzika, teātris, kino)
		11.8. analizē literārā darba tēlu sistēmu (raksturus, dabas un vides tēlus)
		11.10. analizē literārā darba valodas tēlainās izteiksmes līdzekļus (epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas, metaforas, alegorijas, hiperbolas, paralēlismus) un ritma elementus dzejā
	Literārā darba uztvere un radoša darbība	12.3. novērtē paša un citu izlasīto tekstu pēc paša veidotiem kritērijiem
		12.4. raksta recenziju par literāru darbu
		12.5. raksta argumentētu eseju par literāro un brīvo tematu
		12.6. raksta pārspriedumu par literāro un brīvo tematu
		12.7. analizē literārajos darbos ietvertās ētiskās un estētiskās vērtības
		12.8. vērtē literārajos darbos mākslas valodā izteiktās reālās dzīves parādības
		12.9. veido ziņojumu par literāru tematu
		12.10. iesaistās diskusijā par literāru darbu
	Literatūra - kultūras sastāvdaļa	12.11. raksta jaunrades darbus
		13.3. informācijas ieguvei mērķtiecīgi izvēlas un izmanto dažādus tradicionālos, elektroniskos un audiovizuālos informācijas ieguves avotus
		13.7. pauž attieksmi pret literāro darbu kā dzīves īstenības atspoguļotāju
MŪZIKA	Mūzikas uztvere un radošā darbība	16.4. dzied grupās klasē apgūtās dziesmas, sacer pavadījumu, muzicēšanā iesaistot visus dalībniekus atbilstoši katra interesēm
		16.5. izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā
	Mūzika - kultūras sastāvdaļa	17.5. zina ievērojamākos mūsdienu Latvijas solistus, diriģentus un mūziķu kolektīvus, var par tiem pastāstīt
		17.6. zina nozīmīgākos džeza, populārās un rok mūzikas virzienus; var nosaukt Latvijā nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus
		17.7. spēj argumentēti paust savu viedokli par dažādu veidu mūziku
VIZUĀLĀ MĀKSĻA	Mākslas valoda	14.7. zina daudzveidīgas mākslas nozares, prot tās raksturot.
	Mākslas uztvere un radošā darbība	15.3. prot mērķtiecīgi izvēlēties nepieciešamo savas idejas izteikšanai
		15.7. prot plānot vairākpakāpju uzdevumus un ilgtermiņa projektus, aprēķināt tiem nepieciešamos resursus
		15.8. prot analizēt un interpretēt mākslas darbus, izteikt savu viedokli par mākslas darba saturu, uzrakstīt to pārsprieduma (esejas) formā
	Māksla – kultūra sastāvdaļa	16.6. prot diskutēt un tolerantī uzklaut atšķirīgus viedokļus par mākslu
		16.7. zina nozīmīgākās mākslas darbu krātuves tuvākajā apkārtnē, Latvijā un pasaulē
P		8.1. orientējas informācijas resursu sniegtajā daudzveidīgajā vēsturiskajā informācijā

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	Pagātnes pētīšanas un Interpretēšanas īpatnības	8.3. secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju
		8.4. izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami
		8.12. izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi
		8.15. lieto zināšanas par pagātņi, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni
		8.21. ar toleranci izturas pret dažādām kultūras, reliģijas, dzimuma, vecuma, rases, etniskās izcelsmes u.c. sabiedrības grupām
	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās	9.2. pauž savu viedokli un attieksmi pret kādu vēstures notikumu
		9.3. izvirza argumentus sava viedokļa aizstāvēšanai par vēstures jautājumiem
		9.4. argumentēti diskutē un aizstāv savu viedokli
		9.6. izprot, ka cilvēku atmiņas un vērtējumi par vienu un to pašu notikumu var būt atšķirīgi (subjektīvi)
LATVIJAS VĒSTURE	Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	7.12. zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu, sieviešu un vīriešu lomu pasaules vēsturē
	Pagātnes pētīšanas un Interpretēšanas īpatnības	8.3. secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju
		8.4. izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami
		8.11. saskata, kā saistīti kāda vēsturiska notikuma cēloņi un sekas
		8.12. izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi
	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās	9.2. argumentēti interpretē vēstures notikum
		9.3. analizē kādas vēsturiskas personas sasniegumu vai neveiksmju cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā
		9.8. izprot atšķirīgus vēstures notikumu skaidrojumus, ar toleranci izturas pret dažādām dzimuma, vecuma, reliģijas, rases, etniskās izcelsmes u.c. Latvijas sabiedrības grupām
		9.9. izprot, ka jebkuram cilvēkam ar savu darbību ir un būs iespēja atbilstoši savām spējām ietekmēt vēstures gaitu
SOCIĀLĀS ZINĪBAS	Gatavība sociāli atbildīgai nostājai	14.2. spēj piedalīties diskusijā par eksistenciāli nozīmīgiem jautājumiem (piemēram, mīlestība un naids, dzīvība un nāve, laicīgais un svētais, dzīves jēga)
		14.3. spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams, atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties
		14.4. ir iecietīgs pret atšķirīgo (izņemot gadījumus, ja tiek aizskarta personības un sabiedrības drošība)
		14.10. zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs
		14.11. novērtē ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā
		14.12. izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārliecība; ir tolerant pret mazākuma viedokli

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		14.13. izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē pieņemtā lēmuma īstenošanas sekas un pieņem lēmumu darbībai
		14.14. apzinās darba vērtību; plāno savu turpmākās profesionālās darbības jomu, izvērtējot savas spējas, intereses un sabiedrības vajadzības
		14.15. izprot e-pakalpojumu būtību un zina, kur meklēt informāciju par valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem
	Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana	15.1. ar piemēriem ilustrē sekmīgu sadarbību
		15.2. pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklausa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai
		15.3. prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus
		15.4. spēj pieņemt kompromisu kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai
		15.5. mācību un sociālo mērķu sasniegšanai sniedz atbalstu citiem grupas biedriem
		15.6. pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā
		15.7. pieņem un ciena citus grupas biedrus (tolerance)
		15.8. sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos
		15.9. uzņemas atbildību par savu ieguldījumu kopīgo mācību mērķu sasniegšanai
		15.10. atbilstoši grupas mērķiem izstrādā un, ja nepieciešams, ierosina mainīt grupas darba noteikumus
		15.11. prot publiski uzstāties par grupas darba rezultātiem
		15.12. prot vērtēt mācībām nepieciešamo laiku un veikt nepieciešamās korekcijas
		15.13. prot plānot mācību darba secību, mācīšanās gaitā vērtēt savu mācīšanos un veikt nepieciešamās korekcijas mācību uzdevuma veikšanas secībā
		15.15. prot kopā ar grupas biedriem formulēt mācību sasniegumu kritērijus un vērtēt savu un citu skolēnu veikumu atbilstoši kritērijiem
		15.18. atbilstoši mācību mērķim patstāvīgi izvēlas un lieto piemērotus informācijas avotus
		15.20. prot dažādos veidos sistematizēt un apkopot informāciju, arī izmantojot grafiskās formas (tabulas, shēmas, domu kartes)
		15.22. prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mījsakarību izpratni
		15.23. prot analizēt dažādus viedokļus, izvērtējot faktus, un argumentēti aizstāvēt savu viedokli
		15.24. prot atbilstoši mērķim analizēt, novērtēt un izmantot intervijā iegūto informāciju
		15.25. prot atbilstoši uzdevumam sastādīt anketu, apkopot un analizēt aptaujas rezultātus
		16.9. ir apguvis lietišķās saskarsmes pamatus

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

TEHNOLOĢIJAS UN DIZAINS	Izpratne par cilvēka un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām	16.10. izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus
		16.12. izprot fizioloģiskās pārmaiņas pusaudža un jaunieša organismā
		16.31. zina cilvēku saimnieciskās darbības veidus un principus, cilvēku ekonomiskās vēlmes un vajadzības, pieprasījuma un piedāvājuma likumsakarības, cenu veidošanās principus, ražošanas faktorus, komercdarbības veidus un finansēšanas avotus, valsts ekonomiskās sistēmas
		16.33. zina, kas ir komercdarbība, un prot to raksturot
		16.35. zina, kas ir darba tirgus un kādas ir iespējas tajā iesaistīties
		16.36. zina, kas ir bezdarbs, ar piemēriem prot raksturot tā veidus un zina, kādas ir valsts sociālās garantijas
		16.38. raksturo ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā
		16.41. prot izskaidrot un argumentēti pierādīt, ka profesionālās darbības izvēle ir viens no faktoriem, kas nosaka cilvēka vietu sabiedrībā
	Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīvesvidi	18.5. zina, kā plānot, organizēt un vadīt mājas uzkopšanas, labiekārtošanas darbus; izprot remontdarbu nepieciešamību; spēj praktiski iesaistīties procesa norisē
		18.10. zina apģērba izvēles kritērijus (mode, stils, funkcionalitāte); prot izvēlēties un lietot dažādus apģērba kopšanas līdzekļus un piederumus
		18.12. prot novērtēt ēdiena kvalitāti un izteikt priekšlikumus garšas uzlabošanai, plānot tematisku maltīti, izvēlēties tai piemērotus ēdienus, pagatavot ēdienu atbilstoši receptei, noformēt un pasniegt to
		18.13. zina dažādu veidu un stilu galda klājumus, prot attiecīgi klāt galdu; apzinās vienkāršāko uzvedības normu ievērošanas nepieciešamību
	Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīvesvides uzlabošanai	19.4. prot iegūt nepieciešamo informāciju no dažādiem avotiem, to apstrādāt, analizēt un spriest par tās ticamību
		19.8. prot veikt tradicionālo tekstiltehniku - adīšanas, tamborēšanas, aušanas, šūšanas, izšūšanas, auduma apdrukāšanas, apgleznošanas - un citu tehnoloģiju (pēc skolotāja izvēles) vai prot racionālā secībā kvalitatīvi veikt dažādu cieto materiālu apstrādes operācijas - ēvelēšanu, virpošanu, detaļu savienošanu, virsmas apstrādi, strādājot ar rokas un elektromehāniskajiem instrumentiem, darbmašīnām, pie darbgaldiem un iekārtām; prot veikt vienkāršus koka vai metāla detaļu remontdarbus
		19.9. prot izvēlēties, apvienot atbilstošākās tehnoloģijas savas idejas īstenošanai, plānveidīgi tās lietot izstrādājuma tapšanas gaitā un cilvēka dzīvesvides kvalitatīvai pārveidošanai; spēj pamanīt jaunu, netradicionālu materiālu lietojuma piedāvājumu un prot to pēc izvēles radoši izmantot savos izstrādājumos; izgatavo iecerēto izstrādājumu, izmantojot nepieciešamos instrumentus un materiālus, ievērojot

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

		prasības izstrādājuma kvalitātei un materiālo resursu patēriņam; zina un ievēro darba drošības noteikumus
		19.10. spēj patstāvīgi novērtēt tehnoloģiskā procesa plānveidību, secīgumu, rezultāta atbilstību iecerei, izstrādājuma tehnisko un māksliniecisko kvalitāti, funkcionalitāti atbilstoši kritērijiem un pamatot savu vērtējumu
	Savu iespēju apzināšanās dzīvesvides pilnveidošanai	20.2. izprot mācību priekšmeta apguves noderīgumu ikdienas dzīvē, videi draudzīgu materiālu un pieeju lietošanā, dzīvesvides kvalitātes uzlabošanā un karjeras izvēlē
		20.3. apzinās savas iespējas personības individualitātes izteikšanai, brīvā laika pavadīšanai, iekārtojot mājokli, darinot vai komplektējot apģērbu, uzņemot viesus
		20.4. saskata un novērtē cilvēka darbu un tā rezultātu - tapušās lietas, iegūtos resursus; apzinās to ekonomiskas izmantošanas nepieciešamību, lai saglabātu vidi un taupītu finanšu resursus; ar cieņu izturas pret savu un citu veikumu
SPORTS	Zināšanas un izpratne sportā	interesējas un prot pastāstīt par šādiem tematiem 21.3.2. interesējošie sporta veidi
	Pamatprasmes individuālo sporta veidu vingrojumos un vingrinājumos	22.7.2. izpilda pāri lēnā valša kvadrātu
	Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	25.3. izvērtē godīgas spēles principu un darbojas sporta spēlēs bez tiesneša

3.3. Karjeras izglītības vērtēšana

Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi rakstiski vai mutiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku zināšanu, prasmju un iemaņu (kompetenču) apguvē; kā arī, izmantojot pašvērtējumu, skolēns mācību pierādījumi – pašizpētes testu rezultāti, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli, tiek izsniegti skolēnam apkopošanai un uzglabāšanai.

3.4.tabulā aprakstītas karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes, atbilstoši vecumposmiem.

3.4.tabula

Karjeras izglītības vērtēšana

Klašu grupa	Pašizpētes prasmes	Karjeras iespēju izpētes prasmes	Karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes
1.-3. klase	Skolēni prot stāstījumā nosaukt savus dotumus, sasniegumus, intereses un vajadzības. Skolēni	Skolēni atpazīst profesijas, ir ieguvuši zināšanas un priekšstatu par dažādām profesijām. Skolēni atceras informāciju, uzdodot	Skolēni pēc skolotāja dota parauga prot pamatot, kuri nodarbošanās veidi viņus interesē vairāk, lai pēc kritērijiem katrs izvērtētu

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus.	jautājumus par darba pasauli un prot prezentēt iegūtās atbildes. Skolēni prot veidot vienkāršus secinājumus par dažādu profesiju saturu.	savu piemērotību konkrētai darbības jomai.
4.-6. klase	Skolēni prot stāstījumā atklāt savus dotumus, sasniegumus, intereses un vajadzības. Skolēni pilnveidojuši abstraktās domāšanas prasmi. Skolēni izprot pašorganizācijas nozīmi. Skolēni spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus.	Skolēni prot vizualizēt un strukturēt informāciju par profesiju saturu, prot apspriest un apkopot informāciju par profesijām, prot veikt pētījumu aptaujas, intervijas, sarunas, analizēt dažādus datu avotus par profesijām.	Skolēni prot argumentēti prognozēt savas nākotnes karjeru, salīdzinot savas prognozes ar publiski pieejamajiem nākotnes profesiju sarakstiem, pamatot, kuras no izzūdošajām profesijām vajadzētu saglabāt. Skolēni izprot sabalansēta laika plānošanas nozīmi.
7.-9. klase	Skolēni prot saskatīt un atklāt savas stiprās un vājās puses, prot atklāt savas intereses, vajadzības un vērtības, prot veidot savu paštēlu un prezentēt to. Skolēni prot salīdzināt savas individuālās rakstura iezīmes ar izvēlētajā profesijā nepieciešamajām. Skolēni prot analizēt savas vērtības, pieredzi un vajadzības.	Skolēni izprot dienas režīma un laika plānošanas prasmes saistību ar veiksmīgu karjeru. Skolēni zina profesiju daudzveidību. Skolēni prot saskatīt dažādu profesiju pozitīvos un negatīvos aspektus. Skolēni prot izmantot pieejamos resursus informācijas iegūšanai par darba pasauli.	Skolēni prot izvēlēties savām interesēm atbilstošāko profesiju un salīdzināt savas individuālās zināšanas, rakstura īpašības un prasmes ar tām, kas ir nepieciešamas izvēlētajā darbības jomā. Skolēni prot sastādīt rīcības plānu karjeras iespēju realizēšanai, prot paskaidrot, kā realizēs karjeras plānu.

3.4. Karjeras attīstības atbalsta metodes

Karjeras attīstības atbalstā izmantojamas daudzveidīgas mācību metodes un metodiskie paņēmieni. Metodes un metožu apraksti atspoguļoti 3.5. tabulā.

3.5. tabula

Metode	Apraksts
Anketēšana, aptauja	Izmanto, lai iegūtu nepieciešamo informāciju tālākai darbībai diskusijā, radošajā seminārā, projekta darbā u.tml. Anketas veidā var tikt veidoti dažādi pašnovērtējumi, sevis izpratnei, sevis novērtēšanai pēc dažādiem kritērijiem, apgalvojumiem. Apgūst prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, izteikt savu domu korekti, īsi.
Darbs ar	Veids, kā dažādos informācijas avotos gūt nepieciešamo informāciju

Karjeras izglītības programma
Ziemeru pamatskola

informācijas avotiem	par noteiktu tēmu vai risināmu problēmu. Skolēns prot atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju
Diskusija	Diskusija grupā ir klasiska karjeras konsultēšanas metode sadarbībā ar vairākiem dalībniekiem. Diskusijas laikā tiek apspriesta kāda problēma/jautājums, uzklusot, izprotot un pieņemot citu dalībnieku viedokli, izsakot savu viedokli un veidojot savu attieksmi pret diskusijas tematu. Skolēns prot izteikt un pamatot savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uzklusīt
Digitālais karjeras portfolio	Skolēni ievieto portfolio personīgās izpētes rezultātus, skenētus izglītības dokumentus un sasniegumus apliecinājošus dokumentus, noderīgus informatīvos materiālus. Digitālajā portfolio iespējams ievietot Europass dokumentus – CV, mobilitātes pasi u.c., kurus laiku pa laikam var papildināt.
Domu karte	Domu karte ir attīstošs, efektīvs un reizē aizraujošs mācību paņēmieni, kurā vizuāli un grafiski ap centrālo jēdzienu, tēmu, problēmu viegli uztveramā veidā pierakstītas asociācijas vai idejas, lai veidotu lietu, procesu, parādību, norišu savstarpējo izpratni, attīstot gan loģisko, gan simbolisko domāšanu.
Grupu darbs	Skolēns iegūst jaunas un izmanto apgūtās prasmes un iemaņas saskarsmē strādāt komandā
Intervija	Skolēni iemācās sarunāties: uzklusīt sarunas biedru, prast noformulēt konkrētus jautājumus, prast atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem, veidot lietišķu dialogu.
Lietišķās spēles	Skolēni iemācās modelēt dažādas problēmsituācijas
Eseja Argumentētā eseja	Metode, ar kuru skolēni var apgūt prasmi argumentēt savus spriedumus un viedokli, tos aizstāvēt ar konkrētiem faktiem.
Ēnošana	Veids, kā var gūt priekšstatu par kādu profesionālo, studiju, interešu u.c. jomu, sekojot kāda profesionāla, speciālista, noteiktas jomas pārstāvja ikdienas gaitām, esot reālā vidē un piedaloties ikdienas darbībās un aktivitātēs.
Grupu darbs Pāru darbs Kooperatīvā mācīšanās	Darbs pāros vai grupās tiek organizēts par kādu noteiktu tēmu kopēja uzdevuma veikšanai. Tā mērķis ir vecināt diskusiju pāri vai starp grupas biedriem, sekmēt dalīšanos pieredzē, sava viedokļa izteikšanu, pamatošanu, argumentēšanu, attīstot sadarbības prasmes.
Individuālais plāns Karjeras plāns	Skolēna individuālā vajadzībām paredzēts darba veids, kura veikšanas gaitā atbilstoši noteiktā kārtībā un laikā izveidots galarezultāts, kura izstrādē tiek ievēroti noteikti darbības posmi loģiskā secībā. Karjeras plāna izveidē tiek izvirzīts mērķis jeb sasniedzamais rezultāts, paredzēti soļi tā sasniegšanai, noteikts laika periods tā izpildei un pēc paveiktā pārrunāta izstrādes gaita un paredzēti turpmākie soļi karjeras mērķa sasniegšanā. Pieejams: http://vpg.kuldiga.lv/skola/?page_id=862
Intervija karjeras konsultēšanā	Dialogs, kas savā būtībā ir saruna starp skolēnu un pieaugušo, kurā noteicošā ir skolēna pieredze, kas jāmaks saskaņot ar skolēna paštēlu un darba identitātes izveidošanu
Karjeras kompass	Karjeras kompass ir 2x2 metru paklājs, ko izmanto sarunas laikā, atbildot uz svarīgiem jautājumiem attiecībā par savu karjeru un karjeras kompetencēm. Palīdz Karjeras konsultantam un skolēnam aktīvi mijiedarboties. Kad paklājs ir izklāts uz grīdas, skolēns izvēlas, uz kura laukuma un ar kādu sev aktuālo jautājumu nostāties. Uzdotot

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

	atvērtus jautājumus var palīdzēt skolēniem “veikt gājienus”, kas palīdzēs izpētīt un rast atbildes uz aktuālajiem karjeras jautājumiem.
Kolāža	Kolāžā tiek izmantoti dažādi simboliski uzskates līdzekļi jeb vizuālie balsti (attēls, zīmējums, aplikācija, datorgrafika, simboli, fotogrāfija u. tml.) izmantošana, lai atklātu jēdzienu, parādību, vides, notikumu u.tml. kopsakaru, ilustrējot kāda vārda, lietas, jēdziena nozīmi un saturu, tā padarot uzskatāmāku attēlojamo objektu (Lemešonoka, 2017).
Lekcija Minilekcija	Lekcija ir formāla informācijas nodošana lielākās grupās, kuras laikā klausītājs klausās, cenšas izprast saturu un vēro lekcijas gaitā notiekošo, bet lektors izskaidro, rada interesi par tematu un stāsta, sniedzot pietiekami plašu informāciju par tēmu. Lekcijas norisē var iesaistīt skolēnus, variēt uzdevumus un padarīt tās norisi aktīvāku.
Mērķu/vērtību dimants/hierarhija/ piramīda	Metode ir piemērota mērķu izvirzīšanai, vērtību klasificēšanai, svarīgākā un mazāk svarīgā noteikšanai, lai vizuālā un uzskatāmā veidā spētu strukturēt savas domas, viedokļus, vērtības u.c. kategorijas. Īpašs paveids ir vērtību dimants, kurā zem klasiskās piramīdas veidojas tās apgrieztā forma, veidojot rombu vai slīpēta dimanta formu: gan augšējā, gan apakšējā romba daļa ir trīsdalīga, veidojot sadalījumu - visvairāk svarīgs, vairāk svarīgs, svarīgs, mazāk svarīgs, vismazāk svarīgs. Vairāk skatīt: Metodes un tehnikas. Pieejams: http://www.saliedet.lv/metozu-apraksti/merku-piramida
Mācību ekskursija	Mācību organizācijas forma, kas dod iespēju pilnīgāk apjēgt mācību priekšmetos, karjeras izglītības nodarbībās apgūtās zināšanas, prasmes un iemaņas. Tās tiek plānotas ar mērķi novērot vai izpētīt teoriju praksē, saredzot un pārbaudot to, ko nevar īstenot skolā.
Mācību priekšmeta līnija	Skolēns uzrāda vertikālo līniju uz A4 lapas. Augšā raksta “+10” un apakšā “-10”. Tad viņš raksta mācību priekšmetu tēmas, sakārto tās no +10 līdz -10 atkarībā no iegūtām zināšanām (kuras tēmas labāk zina, kuras sliktāk). Metode palīdz saprast skolēnam vājās puses mācību priekšmeta apgūvē, labāk izprast savas spējas un novērtēt tās.
Nākotnes plānošanas metodes	Nākotnes plānošana ir veids, kā skolēns var izvērtēt, izlemt, kas nepieciešams, lai izvirzītu mērķus un pieņemtu lēmumus to īstenošanai. Skolēniem tiek parādītas iespējas, kā soli pa solim noteiktā, īsākā vai ilgākā laika periodā, izvirzot starpmērķus, ejot no vieglākā uz grūtāko, sasniegt plānoto galarezultātu.
Nepabeigtie teikumi	Lai izzinātu skolēnu viedokļus vai lai apzinātu dažādas idejas par kādu tēmu, tiek izmantoti nepabeigtie teikumi. Tie noder situācijas / problēmu / vērtību u.tml. kritēriju diagnosticēšanai. Skolēniem tiek dota nepabeigta frāze, viņam jāuzraksta tās nobeigums teikumā. Vairāk skatīt: Metodes un tehnikas. Pieejams: http://www.saliedet.lv/metozu-apraksti/nepabeigtieteikumi .
Pašnovērtējums Pašanalīze	Process, kurā izmantojot dažādas metodes, detalizēti izvērtē sevi, savas īpašības, darbības, rīcības nozīmīgumu, izdarot atzinumus par sevi, sava darba, sevis padarītā vērtību, nozīmīgumu, trūkumus un tālāko perspektīvu. Tas nepieciešams, lai plānotu tālāk savu individuālo darbību, rīcību.
Pārrunas	Pedagoga rosināts, skolēns izsaka savas domas par kādu tematu, sākotnēji atbildot uz jautājumiem, uzklusot citu viedokļus atbildēs, pakāpeniski virzoties uz izpratni par konkrēto tematu

Karjeras izglītības programma
Ziemeļu pamatskola

Pētījums	Skolēni apgūst prasmes strādāt ar problēmsituāciju, prot formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu, izvērtēt rezultātu, meklēt alternatīvu risinājumu, pieņemt lēmumu, iegūt praktiskās iemaņas pētnieciskajam darbam, izpētīt un analizēt dažādas situācijas
Prāta vētra	Skolēni izprot, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē (vairāk skat. pielikumā)
Prezentēšana	Prezentācija ir ilustrēta noteiktas tēmas atspoguļojums (teorētiska materiāla vizualizēšana, pētījuma, praktiskās darbības demonstrēšana). Prezentācija par cilvēka dzīves dažādām jomām ir auditorijas iepazīstināšana ar sevi, savas personības iezīmēm, savām interesēm, vērtībām, darbu un pašpieredzi.
Prognozēšana	Uz faktiem, novērojumiem vai pieņēmumiem balstīta paredzēšana, nākotnes tēla veidošana ar noteiktu varbūtības pakāpi (Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca, 2000), piemēram, sava vērtējuma prognozēšana, nākotnes nodomu paredzēšana, nākotnes / karjeras vīzijas izveide u.tml.
Projekts	Skolēni iemācās formulēt idejas, iegūt informāciju un to apstrādāt, iegūtos rezultātus parādīt citiem, plānot darbu, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus
Profesiju ABC	Skolēni, strādājot grupās izlozē alfabēta burtu un saņem lapu ar informāciju no Profesiju kataloga par profesijas aprakstu ar to burtu sākumā, kuru skolēni iepriekš izlozēja. Studējot tekstu, jāizvēlas profesionālās prasmes un tās jāpaskaidro. Metode sekmē skolēnu iepazīšanos ar profesijas daudzveidību un arī ar profesiju pienākumiem.
Seminārs	Metode, kad, risinot problēmas, grupai (klasei) jāpieņem atbildīgs lēmums, kurā svarīgs ir ikviena viedoklis un kolektīvā doma. Skolēni mutiski aizstāv savu viedokli, uzstājas, diskutē, sadarbojoties rod kompromisus un pieņem lēmumu.
Simulācijas spēle Lomu spēle Lietišķā spēle Drāmas metode	Imitējot reālās situācijas, iespējams apspriest dažādus, jautājumus, risināt problēmas, izmantojot esošo pieredzi, balstoties uz reālām dzīves problēmām, kritiski aplūkot dažādas problēmas un meklēt tām risinājumus, plānot darbību un sadarboties grupā.
Situāciju (gadījumu, notikumu) analīze	Situāciju analīze ir veids, kā analizēt kādu notikumu vai notikumu virkni, radot mācību situāciju, kurā apspriežamā problēma atspoguļo reālo dzīvi, uzlabojot skolēnu spēju identificēt problēmas, to cēloņus un sekas un attīstot lēmumu pieņemšanas prasmes.
Spēles	Apgūst prasmi iekļauties kolektīvā, parādīt sevi, prast novērtēt sevi un citus
SVID analīze	Skolēni apgūst prasmes izvērtēt pašreizējo situāciju un paredzēt attīstības iespējas
Tests	Skolēni izzina sevi, prot novērtēt savus dotumus, personisko īpašību atbilstību konkrētai profesijai
Tikšanās ar speciālistiem, absolventiem, darba devējiem u.c.	Skolēni iegūt informāciju nepastarpināti, var noskaidrot viņus interesējošus jautājumus par konkrēto profesiju
Vizuālizācija	Skolēni apgūst prasmi veidot dažādus simboliskus uzskates līdzekļus : domu kartes, shēmas utt.

Ieteicamā literatūra

Sevis izzināšana

1. Baldiņš A., Raževa A. Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē. Pētergailis, 2001.
2. Personības pašizjūta un identitāte./sast. Dz.Meikšāne, I. Plotnieks/- R.: SIA „Jumis”, 1998.- 201 lpp.
3. Psiholoģijas vārdnīca.-G.Breslavared.-R.:Mācību grāmata, 1999.-157 lpp.
4. Psiholoģija vidusskolai /autoru kolekt./ - R.:Zvaigzne ABC, 1999.-250 lpp.
5. Saskarsme audzēkņiem /autoru kolekt./ - R.:Jumava, 1999.- 294 lpp.
6. Bronfenbrenner U. Theecologyofhumanddevelopment: experimentbynatureanddesign. 1989.
7. Godvins M. Kas jūs esat? – Zvaigzne ABC, 1999.
8. Jungs K.G. Psiholoģiskie tipi. - R.: Zvaigzne, 1993.
9. Korna E. Karjeras izglītība. - R.: RAKA, 2011.
10. Lapiņa K. Vīrieša identitātes meklējumi. Psiholoģijas Pasaule. – (2005/11).
11. Lieģeniece D. Kopveseluma pieeja 5-7 gadu vecu bērnu audzināšanā. – R.:RaKa,1996.
12. Milts A. Saskarsmes ētika. – Zvaigzne ABC, 2004.
13. Pagraba E. Klases audzinātājam darbā ar vecākiem, bērniem un sevi pašu. – Pētergailis, 2006.
14. Pipere A. Veselības psiholoģija: Cilvēks. Vide. Perspektīvas. – Daugavpils: Saule, 2005.
15. Pokratniece G. Identitātes attīstība posmu aspektā. Personības pašizjūta un identitāte. – R.: Mācību apgāds NT,1998.
16. Reņģe V., Lūsis K. Personības psiholoģijas struktūra. – R.:Zinātne, 1988.
17. Svence G. Attīstības psiholoģija.-R.: Zvaigzne, 1999.-216 lpp.
18. Tunne I. Jauniešu pašapziņas dinamika un identitātes meklējumi. Personības pašizjūta un identitāte. – R.: Mācību apgāds NT, 1998.
19. Vorobjovs A. Vispārīgā psiholoģija. - R.: Izglītības soli, 2000.
20. Rubana. I. M. Veselības izglītības pamati. – R: RAKA 1997
21. Rubana. I. M.Mācīties darot. – R: RAKA 2000
22. Karjeras iespēju izpēte. Metodisks palīglīdzeklis skolotājiem, klašu audzinātājiem.-R: SIA Madonas poligrāfists, 2003
23. Karjeras izglītības mērķi pamatskolā. Metodisks materiāls. PIAA, 2004.
24. Koķe T. Personības pašizziņas nozīme un iespējas mūsdienu sociālajā realitātē. LU PPI zinātnisku rakstu krājums. - R., SIA izglītības soli, 2001.

Izglītības un nodarbinātības iespēju izpēte.

1. www.cvmarket.lv
2. www.cv.lv,
3. www.e-darbs.lv ,
4. www.workingday.lv ,
5. www.titul.lv
6. www.izaugsme.lv
7. Ievads ekonomikā. Sociālās zinības 8. klasei. R.: RaKa, 1998.
8. Bērtā Š.. Kā pieteikties darbā? Apgāds Zvaigzne ABC, 1998. 27. – 30.lpp.
9. V. Krieviņš Mājsaimniecības ekonomika / RaKa, 1997
10. G. Catlaks, V. Sarma Civilzinības 9. klasei / Zvaigzne ABC, 2001
11. Darba pasaules un karjeras iespēju izpēte. Metodisks materiāls. PIAA, 2004
12. Izglītība pēc 9. klases.PIAA,2005.
13. Izglītības iespējas Eiropā [skaņu ieraksts] : ceļvedis studiju izvēlei ārzemēs. - Rīga : Valsts izglītības aģentūra, 2009. - 1 skaņu disks.

Karjeras plānošana

1. Mērķis Nr. 9/2005. Plāniņš veiksmīgai attīstībai. 26. –28.lpp.
2. Skats nākotnē. Skolotāja ceļvedis. Nensijaperija un ZarksVanZandts. Materiāli pārstrādāti un adaptēti Profesionālās karjeras izvēles centrā.
3. Daija Z., Panasina I. Veido savu karjeru pats! Grāmata patstāvīgai profesijas izvēlei. SIA “N.I.M.S.” PKIC, 2000.
4. Hovards S. Veiksmīga karjera CurriculumVitae. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.
5. Mērķis Nr. 1/2003. Prasmju CV – kad gribi īpaši izcelt savas spējas. 32. – 34.lpp.
6. Mērķis Nr. 2/2003. Mērķa un alternatīvais CV. 30. – 31.lpp.
7. Mērķis Nr. 6/2003. CV tikko no skolas sola nākušiem. 32. –33.lpp.
- Citi avoti
1. Karjeras izglītība 7. klasē : metodiskie ieteikumi. - Rīga : Profesionālās izglītības attīstības aģentūra, 2006 ("Citrons").). - 128 lpp.
2. Karjeras izglītība 8. klasē : metodiskie ieteikumi 2006 ("Citrons").). - 120 lpp.
3. Karjeras izglītība 9. klasē : metodiskie ieteikumi - Rīga : Profesionālās izglītības attīstības aģentūra, 2006. - 176 lpp.
4. Karjeras izglītība 7-9. klasei : skolotāja rokasgrāmata / - Rīga : Profesionālās izglītības attīstības aģentūra, 2006 ("Citrons").). - 104 lpp.
5. Karjeras izglītība skolā : pieredze 2009 / Valsts izglītības attīstības aģentūra. - [Rīga] : Valsts izglītības attīstības aģentūra, [2010]. - 211 lpp. + CD.
6. Karjeras un izglītības iespējas elektrotehnikas un elektronikas nozarē [videoieraksts]. - Rīga : Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2007. - 1 DVD (24 min.) :
7. Karjeras un izglītības iespējas meža nozarē [videoieraksts]. - Rīga : Valsts izglītības attīstības aģentūra, 2007. - 1 DVD (21 min., 19 sek.)
8. Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? : padomi veiksmīgai karjeras izvēlei / [Rīga] : Valsts izglītības attīstības aģentūra, Karjeras atbalsta departaments, 2008. - 111, [1] lpp.
9. Mana karjera manās rokās! [Elektroniskais resurss] = Enerģētika. - [Rīga] : AGD grupa, 2008. - 1 CD. –
10. Progresīvās profesijas [Elektroniskais resurss] : profesiju segregācijas cēloņu mazināšana / Sabiedrības integrācijas fonds. - Rīga : Sabiedrības Integrācijas fonds, 2006. - 1 CD. - Saturā: Mašīnbūve un metālapstrāde; Elektronika un elektronikas rūpniecība; Informācija un komunikācijas tehnoloģija; Ķīmija un farmācija.
11. InternationalStudyProgrammesandCourses 2009/2010 : Most students start a study, youstartaninternationalexperience: studyinHolland/
Netherlandsorganizationforinternationalcooperationinhighereducation. - Nīderlande : Nuffic, 2008. - 1 CD-ROM.